

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

2.1. Διακρατική έκθεση

Βασική μελέτη για την έγκαιρη ανίχνευση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου

Πληροφορίες έργου

Ακρωνύμιο έργου TESTED

Τίτλος έργου

Αριθμός συμφωνίας

Πρόγραμμα της ΕΕ

ΔΟΚΙΜΑΣΜΈΝΟΣ

Αντιμετώπιση της εγκατάλειψης του σχολείου μέσω συστηματικού ελέγχου των μαθητών

2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

Συμπράξεις συνεργασίας ERASMUS+ KA2 EEK

Συντάχθηκε από

Ημερομηνία

Έκδοση

Επίπεδο διάδοσης

BK KON

Σεπτέμβριος, 2023

Έκδοση 2.0

Κοινοπραξία TeSTED

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Περιεχόμενα

1. Σχετικά με το TeSTED	3
2. Πορίσματα σχετικά με την έρευνα τεκμηρίωσης.....	6
2.1 Γερμανία	7
2.2. Αυστρία	10
2.3. Βουλγαρία	12
2.4. Ελλάδα.....	15
2.5. Ρουμανία	19
3. Ευρήματα σχετικά με την έρευνα πεδίου.....	20
3.1. Αυστρία	20
3.2. Βουλγαρία	24
3.3. Ελλάδα.....	27
3.4. Ρουμανία	31
4. Διακρατική ανάλυση.....	34
5. Συμπεράσματα	37
6. Παραπομπές.....	41

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

1. Σχετικά με το TeSTED

Το έργο TEST, «Αντιμετώπιση της εγκατάλειψης του σχολείου μέσω συστηματικού ελέγχου μαθητών», είναι ένα χρηματοδοτούμενο έργο από την Ευρωπαϊκή Ένωση, Erasmus+ KA2 – Strategic Partnership VET program, που θα διαρκέσει από τον Οκτώβριο του 2022 έως τον Οκτώβριο του 2025. Στόχος του είναι να ενθαρρύνει την καινοτομία μέσω ενός ισχυρού μηχανισμού στο περιβάλλον ΕΕΚ για την έγκαιρη ανίχνευση και πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου λόγω κοινωνικοοικονομικών δυσκολιών, μετατρέποντας τους παρόχους ΕΕΚ σε δίκτυ ασφαλείας για τους εκπαιδευόμενους που διατρέχουν κίνδυνο, προσφέροντας συμβουλές και εναλλακτικές διαδρομές και διασφαλίζοντας τη διατήρησή τους στην εκπαίδευση και την κατάρτιση και την αποφοίτησή τους.

Είναι γνωστό ότι πολλοί μαθητές εγκαταλείπουν τις σπουδές τους στην ΕΕΚ, ειδικά κατά τα πρώτα χρόνια. Η καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης της ΕΕΚ αποτελεί προτεραιότητα για την ΕΕ από το 2000 στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισαβόνας. Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί μέχρι στιγμής, η ΕΕ εξακολουθεί να απέχει πολύ από τον στόχο και περαιτέρω πρόοδος μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω της καλύτερης κατανόησης του προβλήματος και των στοχευμένων δραστηριοτήτων. Το βασικό σημείο για την αντιμετώπιση ενός προβλήματος είναι η έγκαιρη ανίχνευση και στη συνέχεια η στοχευμένη πρόληψή του. Συνήθως, οι εκπαιδευόμενοι με ευάλωτο κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο παρουσιάζουν σημάδια δυσφορίας πριν εγκαταλείψουν την εκπαίδευση και την κατάρτισή τους. Εάν αυτά τα σημάδια εντοπιστούν έγκαιρα, υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα να διατηρηθούν αυτοί οι μαθητές με σχετικά απλές και αποτελεσματικές παρεμβάσεις.

Η πρωτοβουλία **TeSTED** βρίσκεται στην πρώτη γραμμή του επαναπροσδιορισμού της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΚ) ώστε να καταστεί πιο σχετική με τις τρέχουσες και μελλοντικές ανάγκες. Μέσω των εργαλείων που αναπτύχθηκαν από το έργο, το **TeSTED** θα βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς στον έγκαιρο εντοπισμό πιθανών εγκαταλείψεων και θα τους παρέχει έναν μηχανισμό παρέμβασης υπηρεσιών που θα βοηθήσει τους μαθητές με υποστήριξη και συμβουλευτική, αποτρέποντας έτσι τα ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

Η έκθεση διαρθρώνεται ως εξής:

- Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το πλαίσιο TeSTED, ο σκοπός και τα αποτελέσματα της βασικής μελέτης για την έγκαιρη ανίχνευση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου
- Το δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζει τα πορίσματα της δευτερογενούς έρευνας που επικεντρώνεται στην κατάσταση των χωρών εταίρων, στην οποία δίνεται έμφαση στα παραδείγματα ορθής πρακτικής από τη Γερμανία

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

- Το τρίτο κεφάλαιο περιγράφει τα ευρήματα της έρευνας πεδίου από 4 χώρες εταίρους: Αυστρία, Βουλγαρία, Ελλάδα και Ρουμανία, με βάση συνεντεύξεις και ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν από μαθητές και εκπαιδευτικούς, μια συνδυασμένη προσέγγιση που διευκολύνει τη σε βάθος ανάλυση του εθνικού πλαισίου και μια άμεση εικόνα της κοινωνικής πραγματικότητας.
- Το τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζει μια Διακρατική Ανάλυση και κοινές καταστάσεις που εντοπίστηκαν στις 4 χώρες - Αυστρία, Βουλγαρία, Ελλάδα και Ρουμανία.
- Στο πέμπτο κεφάλαιο περιγράφονται τα Συμπεράσματα και παρουσιάζονται οι Συστάσεις και οι Τομείς Προτεραιότητας για το Σχεδιασμό του Εργαλείου Αξιολόγησης TeSTED.

Γενικά δεδομένα

Αυτή η έκθεση συνοψίζει τη Δραστηριότητα 2.1 που αναπτύχθηκε στο ΠΕ2: Διεξαγωγή βασικής μελέτης για την έγκαιρη ανίχνευση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, κυρίως για μαθητές με κοινωνικοοικονομικές δυσκολίες. Η μελέτη βασίζεται σε ποσοτική και ποιοτική έρευνα από τις χώρες εταίρους και σε έρευνα πεδίου, με βάση συνεντεύξεις και ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν από μαθητές και εκπαιδευτικούς. Αυτή η συνδυασμένη προσέγγιση διευκολύνει μια εις βάθος ανάλυση του εθνικού πλαισίου, η οποία παρέχει άμεση εικόνα της κοινωνικής πραγματικότητας.

Για αρκετούς μήνες, οι εταίροι από την Αυστρία, τη Βουλγαρία, την Ελλάδα και τη Ρουμανία διεξήγαγαν την εθνική τους έρευνα, η οποία περιελάμβανε ανασκόπηση εγγράφων, ερωτηματολόγια και συνεντεύξεις με τις ομάδες-στόχους του έργου: προσωπικό ΕΕΚ και μαθητές από κέντρα/σχολεία ΕΕΚ.

Οι ερευνητικοί στόχοι έχουν προσδιοριστεί ως εξής:

- Να αναλύσει την τρέχουσα κατάσταση των ατόμων που εγκαταλείπουν την ΕΕΚ
- Για τη συλλογή πολύτιμων στατιστικών και δημογραφικών στοιχείων
- Να εντοπίσει τους κύριους λόγους για τους οποίους οι μαθητές εγκαταλείπουν το σχολείο
- Να εντοπίσει τα πρώιμα σημάδια σε μαθητές με κοινωνικοοικονομικές δυσκολίες
- Για τον εντοπισμό κοινών μοτίβων
- Να αναπτύξει μια κοινή αντίληψη των αναγκών των μαθητών για την πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου

Σε αυτό το πλαίσιο, η ομάδα-στόχος εστιάζει σε μαθητές σε σχολεία δευτεροβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας ΕΕΚ που προέρχονται από διαφορετικά κοινωνικοοικονομικά υπόβαθρα, με διαφορετικά επίπεδα ακαδημαϊκής προετοιμασίας, επαγγελματικές φιλοδοξίες και κίνητρα για μάθηση. Πολλοί μαθητές σε αυτά τα επίπεδα βρίσκονται σε κρίσιμα σημεία μετάβασης στην εκπαιδευτική και

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

επαγγελματική τους ανάπτυξη, αντιμετωπίζοντας αποφάσεις σχετικά με την περαιτέρω εκπαίδευση, την κατάρτιση ή την είσοδο στο εργατικό δυναμικό.

Στοχεύοντας μαθητές σε σχολεία δευτεροβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας ΕΕΚ για την πρόληψη του κινδύνου εγκατάλειψης και εφαρμόζοντας εξατομικευμένες στρατηγικές υποστήριξης, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα μπορούν να δώσουν τη δυνατότητα σε αυτούς τους μαθητές να ξεπεράσουν τις προκλήσεις, να παραμείνουν αφοσιωμένοι στις σπουδές τους και να επιτύχουν επιτυχία στην εκπαίδευση και την επαγγελματική τους εκπαίδευση.

Ο ερευνητικός στόχος επικεντρώθηκε στον εντοπισμό των κύριων παραγόντων που οδηγούν ορισμένους μαθητές, από την ομάδα στόχο, στο σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, να εγκαταλείψουν το σχολείο, να δημιουργήσουν μηχανισμούς υποστήριξης για τους μελλοντικούς μαθητές και να βελτιώσουν την εμπειρία σπουδών τους.

Σε γενικές γραμμές, τα δεδομένα που περιλαμβάνονται σε αυτήν την αναφορά είναι:

Δευτερογενής έρευνα - Αυστρία, Βουλγαρία, Γερμανία, Ελλάδα, Ρουμανία					
Κατατεθειμένη έρευνα	Η οπτική γωνία του δασκάλου				
	Η οπτική γωνία του μαθητή				
Χώρες	Αυστρία	Βουλγαρία	Ελλάδα	Ρουμανία	Σύνολο
Συνεντεύξεις	5	6	5	6	22
Ερωτηματολόγια	12	17+16	16+11	22	94

Τα ευρήματα της ακόλουθης έκθεσης θα αξιοποιηθούν για τη δημιουργία του κύριου παραδοτέου του Πακέτου Εργασίας 2, το οποίο είναι η ανάπτυξη ενός **Εργαλείου Αξιολόγησης για τον έγκαιρο εντοπισμό πιθανών εγκαταλείψεων του σχολείου**.

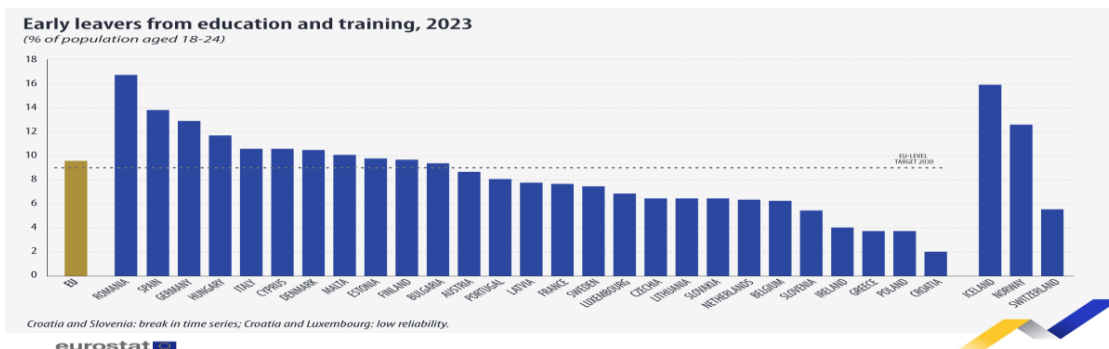
Το Ερωτηματολόγιο Αξιολόγησης μπορεί να αποτελέσει ένα εξαιρετικά ωφέλιμο εργαλείο για τους εκπαιδευτικούς στην προσπάθειά τους να μειώσουν τη διαρροή των μαθητών. Εντοπίζοντας μαθητές που διατρέχουν υψηλό κίνδυνο εγκατάλειψης και παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με συγκεκριμένους παράγοντες κινδύνου, τα ερωτηματολόγια μπορούν να βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς να εφαρμόσουν αποτελεσματικές εξατομικευμένες και προληπτικές παρεμβάσεις.

Επικαιρότητα των στοιχείων

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

Το 2023 το 9,5 % των ατόμων ηλικίας 18-24 ετών στην ΕΕ είχαν ολοκληρώσει το πολύ κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και δεν παρακολουθούσαν περαιτέρω εκπαίδευση ή κατάρτιση (άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο). Το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση στην ΕΕ το 2023 κυμάνθηκε από 2,0 % στην Κροατία έως 16,6 % στη Ρουμανία, σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat.

1

Τα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά είναι οι προγνωστικοί παράγοντες της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου καθώς συνδέονται με τις ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση. Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου συνδέεται με κακή υγεία, φτώχεια, κοινωνική περιθωριοποίηση και ανεργία. Ορισμένοι νέοι διακόπτουν την εκπαίδευση και την κατάρτισή τους πολύ νωρίς για διάφορους λόγους, όπως αβέβαιες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, προσωπικά ή οικογενειακά ζητήματα ή μαθησιακές προκλήσεις. Άλλα κρίσιμα στοιχεία περιλαμβάνουν τις σχέσεις δασκάλου-μαθητή, τη σχολική ατμόσφαιρα και τη δομή του εκπαιδευτικού συστήματος.

2. Πορίσματα σχετικά με την έρευνα τεκμηρίωσης

Το φαινόμενο της σχολικής διαρροής στο σύστημα ΕΕΚ απαιτεί την ανάγκη προσφοράς έγκυρων εργαλείων στους εκπαιδευτικούς ΕΕΚ. Η εφαρμογή προγραμμάτων έγκαιρης παρέμβασης και συστημάτων υποστήριξης εντός των ιδρυμάτων ΕΕΚ μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό των μαθητών που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο και να τους παρέχει εξατομικευμένη βοήθεια, καθοδήγηση και συμβουλευτική για την αντιμετώπιση των αναγκών τους. Οι εκπαιδευτικοί ΕΕΚ

¹ Άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση 2023

<https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Early-leavers-from-education-and-training-2023.png>

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην πρόληψη της εγκατάλειψης του σχολείου και στη διασφάλιση της επιτυχίας των μαθητών στην επαγγελματική εκπαίδευση. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να τους παρέχουμε έγκυρα εργαλεία και υποστήριξη για την αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος. Ταυτόχρονα, οι εκπαιδευτικοί ΕΕΚ χρειάζονται εξειδικευμένη κατάρτιση και συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη για να κατανοήσουν καλύτερα τις ανάγκες των μαθητών που βρίσκονται σε κίνδυνο, να εφαρμόσουν αποτελεσματικές στρατηγικές διδασκαλίας και να παρέχουν κατάλληλη υποστήριξη και καθοδήγηση.

Η μελέτη του δικτύου Ευρυδίκη για τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη (2022) ανέλυσε τα συστήματα ΕΕΚ 43 ευρωπαϊκών χωρών, συμπεριλαμβανομένης της Γερμανίας, και διαπίστωσε ότι η Γερμανία έχει ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στην ΕΕΚ (κάτω από 6%).

Τόνισε τα ακόλουθα βασικά στοιχεία του συστήματος ΕΕΚ στη Γερμανία που συμβάλλουν στη μείωση της εγκατάλειψης του σχολείου:

- Το διττό εκπαιδευτικό σύστημα παρέχει στους μαθητές πρακτική εμπειρία σχετική με την αγορά εργασίας, αυξάνοντας τα κίνητρα και την ικανοποίησή τους.
- Ο επαγγελματικός προσανατολισμός προσφέρεται στους μαθητές από μικρή ηλικία, βοηθώντας τους να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με την εκπαιδευτική και επαγγελματική τους πορεία.
- Διατίθεται οικονομική υποστήριξη σε μαθητές από οικογένειες χαμηλού εισοδήματος, καταργώντας τα οικονομικά εμπόδια στη συμμετοχή στην εκπαίδευση.²

2.1 Γερμανία

Η Γερμανία θεωρείται παράδειγμα ορθής πρακτικής για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στην ΕΕΚ. Η επιτυχία της Γερμανίας οφείλεται σε έναν συνδυασμό παραγόντων, όπως το διπλό εκπαιδευτικό σύστημα, η στενή συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα, η εξατομικευμένη υποστήριξη των μαθητών και οι συνεκτικές εκπαιδευτικές πολιτικές.

Η Γερμανία διαθέτει ένα καλά εδραιωμένο σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) που διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην προετοιμασία του εργατικού δυναμικού. Αυτό το διπλό σύστημα συνδυάζει τη μάθηση στην τάξη με την πρακτική εκπαίδευση σε εταιρείες.³ Ένα από τα μοναδικά

² Διαρθρωτικοί δείκτες για την παρακολούθηση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη, έκθεση αναφοράς του δικτύου Ευρυδίκη, 2022
<file:///C:/Users/cursu/Downloads/structural%20indicators%20for%20monitoring%20education%20and-EC0522293ENN.pdf>

³ CEDEFOP

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

πλεονεκτήματά της είναι η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων, με σαφή πολιτική ηγεσία και ομαλή μετάβαση από το σχολείο στην εργασία. Το σύστημα της Γερμανίας δίνει έμφαση στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων, με έμφαση στις προηγμένες επαγγελματικές εξετάσεις και στα προγράμματα Fachschule που συνδέουν την κατάρτιση με την αναγνώριση της προηγούμενης μάθησης. Επιπλέον, προσφέρει στους αποφοίτους ΕΕΚ την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Παρά τα δυνατά της σημεία, η Γερμανία αντιμετωπίζει προκλήσεις που σχετίζονται με τα ποσοστά εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης.⁴ Πρόσφατα στοιχεία δείχνουν μείωση της ελκυστικότητας της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και κατάρτισης, με περισσότερους μαθητές να επιλέγουν γενικά προγράμματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ενώ το διπλό σύστημα ΕΕΚ απολαμβάνει υψηλά ποσοστά απασχόλησης, η διατήρηση των μαθητών σε προγράμματα ΕΕΚ γίνεται όλο και πιο δύσκολη.⁵ Οι δημογραφικές αλλαγές και η γοητεία της ακαδημαϊκής εκπαίδευσης συνέβαλαν σε αυτή την τάση. Υπάρχουν προβλήματα αναντιστοιχίας, με τις εταιρείες να αγωνίζονται να βρουν αρκετούς μαθητευόμενους, ενώ οι δυνητικοί εκπαιδευόμενοι παραμένουν αναξιοποίητοι, ιδίως μεταξύ των μεταναστών και των προσφύγων.

Η Γερμανία έχει υιοθετήσει διάφορες στρατηγικές και πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων.⁶ Η τροποποίηση του νόμου για την επαγγελματική κατάρτιση του 2020 αποσκοπεί στην προώθηση της τριτοβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης αναδεικνύοντας την ισοδυναμία της ακαδημαϊκής εκπαίδευσης. Παρέχει επίσης στους εργαζόμενους το δικαίωμα πρόσβασης σε χρηματοδότηση συνεχιζόμενης ΕΕΚ (CVET), ειδικά όταν οι διαρθρωτικές αλλαγές επηρεάζουν τη σταδιοδρομία τους. Επιπλέον, προγράμματα χρηματοδότησης όπως το InnoVET υποστηρίζουν τη συνεργασία υψηλής ποιότητας μεταξύ των τόπων μάθησης και τη μεταφορά γνώσεων στις εταιρικές πρακτικές.⁷

Η προώθηση της κατάρτισης για επαγγέλματα φροντίδας και νοσηλευτών αποτελεί μια άλλη προτεραιότητα, με μέτρα όπως η διεύρυνση των προσόντων και η καθιέρωση αμοιβής για τους ασκούμενους σε ιδρύματα υγειονομικής περίθαλψης. Η πρωτοβουλία VET 4.0⁸ διερευνά τον αντίκτυπο

<https://www.cedefop.europa.eu/en/news/germany-vocational-orientation-young-people-times-social-upheaval>

⁴ Krotz M., Deutscher V., Εγκατάλειψη της ΕΕΚ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8762988/>

⁵ CEDEFOP, Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στη Γερμανία

https://www.cedefop.europa.eu/files/4184_en.pdf

⁶ Προοπτική για επαγγελματική εκπαίδευση στις Ηνωμένες Πολιτείες: Μαθήματα από τη Γερμανία

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED574618.pdf>

⁷ ΟΟΣΑ, A Skills beyond schools: Review of Germany

<https://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/ASkillsbeyondSchoolReviewofGermany.pdf>

⁸ BIBB, Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση 4.0 <https://www.bibb.de/en/25228.php>

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

της ψηφιοποίησης στα προσόντα και τις ικανότητες, προετοιμάζοντας το σύστημα EEK για ψηφιακές και οικολογικές μεταβάσεις.

Τα διδάγματα που αντλήθηκαν από το σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK) της Γερμανίας προσφέρουν πολύτιμες γνώσεις για τα έθνη που στοχεύουν να βελτιώσουν τα δικά τους προγράμματα εκπαίδευσης και ανάπτυξης εργατικού δυναμικού.

- **Ένταξη των κοινωνικών εταίρων:** Η επιτυχία της Γερμανίας στην EEK συνδέεται στενά με την ενσωμάτωση των κοινωνικών εταίρων, συμπεριλαμβανομένων των εργοδοτών και των συνδικαλιστικών οργανώσεων, στο σχεδιασμό και την εφαρμογή της EEK, η οποία διασφαλίζει ότι τα προγράμματα EEK ευθυγραμμίζονται με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, με αποτέλεσμα ένα εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του κλάδου.
- **Ευελιξία διπλού συστήματος:** Η ευελιξία του διπλού συστήματος EEK της Γερμανίας επιτρέπει στους εκπαιδευόμενους να συνδυάζουν την εκπαίδευση στην τάξη με την πρακτική εργασιακή εμπειρία. Αυτή η προσαρμοστικότητα βοηθά τα άτομα να κάνουν ενημερωμένες επιλογές σταδιοδρομίας, ενισχύει το αίσθημα ευθύνης και τους δίνει τη δυνατότητα να αναπτύξουν πολύτιμες δεξιότητες.
- **Πρώθηση της αριστείας στην EEK:** Η εστίαση της Γερμανίας στην πρόωση της αριστείας στην EEK μέσω πρωτοβουλιών όπως το InnoVET και το VET 4.0 ενθαρρύνει την καινοτομία, τη μεταφορά γνώσης και τη διασφάλιση ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση.
- **Αντιμετώπιση της ανισότητας:** Οι προσπάθειες της Γερμανίας να υποστηρίξει μειονεκτούσες ομάδες, όπως οι μετανάστες και οι πρόσφυγες, στην πρόσβαση σε προγράμματα EEK χρησιμεύουν ως μάθημα για την αντιμετώπιση της ανισότητας.

Για την περαιτέρω αποτελεσματική αντιμετώπιση των ποσοστών εγκατάλειψης του σχολείου, η Γερμανία πρέπει να ενθαρρύνει τη μετάβαση από τη μεταδευτεροβάθμια EEK στην ακαδημαϊκή τριτοβάθμια εκπαίδευση, διευκολύνοντας τις ρυθμίσεις μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων.⁹ Η καλύτερη ενημέρωση σχετικά με τα προπαρασκευαστικά μαθήματα για επαγγελματικές εξετάσεις, μαζί με την αυτορρύθμιση του κλάδου, είναι απαραίτητη για την υποστήριξη των επιλογών των μαθητών. Θα πρέπει να διερευνηθούν σαφή πρότυπα για όλες τις εξετάσεις για να διασφαλιστεί η ποιότητα.

Για να διατηρηθούν ενημερωμένες οι δεξιότητες του εργατικού δυναμικού της Fachschulen, είναι ζωτικής σημασίας να επιτραπεί η ευελιξία στην πρόσληψη εκπαιδευτικών μερικής απασχόλησης από τον

⁹ Beckmann, Janina & Wicht, Alexandra & Siembab, Matthias. (2021). Συμβιβασμοί σταδιοδρομίας και εγκατάλειψη από την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στη Γερμανία
https://www.researchgate.net/publication/351442555_Career_Compromises_and_Dropout_from_Vocational_Education_and_Training_in_Germany

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

κλάδο και να ενθαρρυνθούν οι εκπαιδευτικοί πλήρους απασχόλησης να αποκτήσουν εμπειρία στον κλάδο.

Ο εκσυγχρονισμός και η προσαρμογή της ΕΕΚ στις ψηφιακές και οικολογικές μεταβάσεις παραμένει προτεραιότητα, όπως και η παροχή καθοδήγησης και υποστήριξης για τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ εκπαιδευομένων και χώρων κατάρτισης.

Τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τις συζητήσεις μεταξύ των εταίρων επικεντρώθηκαν στα παραδείγματα καλών πρακτικών που εντοπίστηκαν στη Γερμανία, ιδίως στα εργαλεία αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται σε προγράμματα συμβουλευτικής στη Γερμανία: τεστ που μετρούν τις γνωστικές ικανότητες ή τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας, τεστ ενδιαφέροντος και ερωτηματολόγια κινδύνου για την εγκατάλειψη του σχολείου, τα οποία αξιολογούν τους παράγοντες κινδύνου για την εγκατάλειψη του σχολείου:

✚ **Jugend stärken** - ένα ομοσπονδιακά χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα που παρέχει υποστήριξη σε μαθητές που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο στις τάξεις 8-13, που χρησιμοποιεί εξατομικευμένα εργαλεία αξιολόγησης για τον εντοπισμό των ειδικών αναγκών κάθε μαθητή και παρέχει στους μαθητές ατομική και ομαδική συμβουλευτική καθώς και ακαδημαϊκή, επαγγελματική και κοινωνική υποστήριξη.

✚ **Kein Abschluss ohne Anschluss" (KAoA)**- ένα εθνικό πρόγραμμα που παρέχει υποστήριξη σε μαθητές που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο στις τάξεις 7-10 και χρησιμοποιεί μια ποικιλία εργαλείων αξιολόγησης, όπως τεστ νοημοσύνης, τεστ προσωπικότητας και ερωτηματολόγια στάσης.

Το διπλό εκπαιδευτικό σύστημα της Γερμανίας, ο πρώιμος και εξατομικευμένος επαγγελματικός προσανατολισμός και η οικονομική υποστήριξη των μαθητών φαίνεται να είναι βασικοί παράγοντες που συμβάλλουν στο χαμηλό ποσοστό εγκατάλειψης της χώρας.

2.2. Αυστρία

Σύμφωνα με έκθεση του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Παιδείας, Επιστημών και Έρευνας της Αυστρίας¹⁰, το ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στην Αυστρία είναι υψηλότερο από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι αριθμοί της έκθεσης δείχνουν ότι το σχολικό έτος 2019/20, το 8,6 % των

¹⁰ Δικτυακός τόπος του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Παιδείας, Επιστημών και Έρευνας της Αυστρίας, βλέπε <https://www.bmbwf.gv.at/Themen/schule/bef/schulabbruch.html>

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

μαθητών στην Αυστρία εγκατέλειψαν το σχολείο χωρίς να αποφοιτήσουν. Τα υψηλότερα ποσοστά εγκατάλειψης βρέθηκαν στις επαγγελματικές σχολές, όπου το ποσοστό ήταν 15,6%. Αντίθετα, το ποσοστό εγκατάλειψης στα γενικά σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ήταν χαμηλότερο στο 3,9%.

Έκτοτε, η κατάσταση έχει βελτιωθεί κατά κάποιο τρόπο, για παράδειγμα, σύμφωνα με έκθεση της Eurostat¹¹, το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο στην Αυστρία ήταν 7,9 % το 2020, ελαφρώς υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι 6,3 %. Το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο είναι υψηλότερο μεταξύ των αγοριών, των μαθητών με μεταναστευτικό υπόβαθρο και των μαθητών από χαμηλότερο κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο.

Διάφοροι παράγοντες συμβάλλουν στο υψηλό ποσοστό εγκατάλειψης στην Αυστρία.¹² Αυτά περιλαμβάνουν έλλειψη υποστήριξης από σχολεία και οικογένειες, κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες και διακρίσεις λόγω φύλου, φυλής, πολιτιστικού υποβάθρου και θρησκείας. Επιπλέον, οι μαθητές που αντιμετωπίζουν ακαδημαϊκές δυσκολίες ή αισθάνονται αποκομμένοι από τη σχολική τους κοινότητα κινδυνεύουν επίσης να εγκαταλείψουν το σχολείο.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος της εγκατάλειψης του σχολείου στην Αυστρία, η κυβέρνηση έχει λάβει διάφορα μέτρα, όπως προγράμματα καθοδήγησης/συμβουλευτικής¹³ και ψυχολογικής υποστήριξης στα σχολεία¹⁴, προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της συνολικής ποιότητας της εκπαίδευσης. Ωστόσο, πρέπει να γίνουν περισσότερα για να διασφαλιστεί ότι οι μαθητές από διαφορετικά υπόβαθρα έχουν ίση πρόσβαση στην εκπαίδευση και στους πόρους που χρειάζονται για να επιτύχουν.

Οι λόγοι για την εγκατάλειψη του σχολείου στην Αυστρία ποικίλλουν σύμφωνα με επίσημες πηγές και μπορεί να περιλαμβάνουν προσωπικά και οικογενειακά προβλήματα, οικονομικά ζητήματα, ακαδημαϊκές δυσκολίες, έλλειψη κινήτρων και ανεπαρκή συστήματα υποστήριξης. Το πρόβλημα της εγκατάλειψης του σχολείου είναι ιδιαίτερα διαδεδομένο μεταξύ των νέων που προέρχονται από κοινωνικά μειονεκτούντα περιβάλλοντα, των κοινοτήτων μεταναστών και των ατόμων με μαθησιακές δυσκολίες.¹⁵

¹¹ Άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση, 2024 https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Early_leavers_from_education_and_training

¹² Νωρίς Σχολείο Αναχώρηση –Σταγόνα Έξω στο Αυστρία, 2016 <https://journal.ph-noe.ac.at/index.php/resource/article/download/283/338/1266>

¹³ Youth Coaching, Ομοσπονδιακό Υπουργείο Θέματα: <https://www.bmbwf.gv.at/Themen/schule/beratung/psus/jugendcoaching.html>

¹⁴ Ψυχοκοινωνική συμβουλευτική στα σχολεία και για τα σχολεία, 2015 <https://www.schulpsychologie.at/15>

¹⁵ Perchinunno, P., Bilancia, M., & Vitale, D. (2021). Στατιστική ανάλυση των παραγόντων που επηρεάζουν την εγκατάλειψη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Έρευνα Κοινωνικών Δεικτών, 156, 341-362.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

2.3. Βουλγαρία

Ένας στους δέκα νέους μεταξύ 18 και 24 ετών έχει εγκαταλείψει πρόωρα το εκπαιδευτικό σύστημα. Αυτό φαίνεται από στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (NSI) σχετικά με το εργατικό δυναμικό στη Βουλγαρία το 2022. Οι νέοι ηλικίας μεταξύ 15 και 29 ετών που ούτε σπουδάζουν ούτε εργάζονται το 2022 αποτελούσαν το 15,1% του συνολικού ποσοστού των ανέργων¹⁶.

Σε έναν κόσμο όπου η τεχνολογία αναπτύσσεται ραγδαία, η ανάγκη για ποιοτική εκπαίδευση για τους νέους είναι έντονη. Η εγκατάλειψη της σχολικής διαδικασίας αποτελεί σοβαρή προϋπόθεση για να πέσουμε στον φαύλο κύκλο της φτώχειας λόγω έλλειψης εκπαίδευσης και της έλλειψης μορφωμένων ανθρώπων λόγω φτώχειας. Η ετήσια έκθεση «Τετράδιο» που εκδίδεται από το Εθνικό Δίκτυο για τα Παιδιά αναφέρει ότι «ένας μαθητής που εγκαταλείπει το σχολείο έχει διαλυμένη σχέση με το σχολείο ή τη σχολική κοινότητα».¹⁷ Η άρνηση ή η αδυναμία ενός παιδιού να πάει στο σχολείο έχει συχνά τις ρίζες του σε διαλυμένες σχέσεις με το σχολικό περιβάλλον – αυτοί οι νέοι αποτυγχάνουν να οικοδομήσουν μια υγιή σχέση με τους δασκάλους και τους συνομηλίκους τους.

Πριν από ένα χρόνο, τέθηκε ξανά το θέμα των ευρω-ορφανών - παιδιά των οποίων οι γονείς εργάζονται στο εξωτερικό και τα οποία αφήνονται να τα φροντίζουν συγγενείς και φίλοι. Η «διεθνική οικογένεια» είναι η έννοια στην επιστημονική βιβλιογραφία που περιγράφει μια οικογένεια της οποίας τα μέλη ζουν σε διαφορετικές χώρες, αλλά διατηρούν δεσμούς μεταξύ τους, ανεξάρτητα από τη χωρική απόσταση. Δεν υπάρχουν επίσημα στατιστικά στοιχεία για το πόσες βουλγαρικές οικογένειες είναι «διεθνικές». Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι μεταξύ 1,5 και 2 εκατομμυρίων Βουλγάρων διαμένουν μόνιμα εκτός της χώρας, το ποσοστό είναι πιθανό να είναι σημαντικό. Η κατάσταση στα χωριά της Ανατολικής Ροδόπης, της Βορειοδυτικής Περιφέρειας και της Βορειοκεντρικής Περιφέρειας προκαλεί μεγαλύτερη ανησυχία, όπου το ποσοστό των παιδιών που αφήνονται στη Βουλγαρία υπό τη φροντίδα συγγενών και φίλων υπερβαίνει το 60%, σύμφωνα με μελέτη του 2019¹⁸. Σύμφωνα με αυτήν, το τυπικό προφίλ αυτών των οικογενειών περιλαμβάνει Βούλγαρους από μικρότερους οικισμούς, συνήθως με δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ηλικίας μεταξύ 25-35 ετών, που έχουν 1 ή 2 παιδιά, τα οποία τις περισσότερες φορές αφήνονται στους παππούδες τους. Σε σύγκριση με την κοινωνικοποίηση των παιδιών σε μια παραδοσιακή οικογένεια, η κοινωνικοποίηση στο διακρατικό είναι συχνά προβληματική

¹⁶ https://www.nsi.bg/bg/content/4013_άτομα-εκτός-εργασίας-εθνικό-επίπεδο-στατιστικές-περιφέρειες-περιφέρειες

¹⁷ https://nmd.bg/wp-content/uploads/2013/08/Belejnisk2022_web_low_res_compressed-1.pdf

¹⁸ Ρορωνα, Α., «Ελλείμματα στην κοινωνικοποίηση παιδιών από οικογένειες γονέων που εργάζονται στο εξωτερικό. Διδακτορική Διατριβή». 2019, Σόφια: IFS, BAS

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

και ενέχει πολλούς κινδύνους: συμπεριφορά, αξία, υγεία, συναισθηματική κ.λπ. Ακόμη και όλη η ανησυχία και η αφοσίωση των συγγενών δεν μπορούν να αντισταθμίσουν πλήρως την απουσία πατέρα και μητέρας. Αν και στις περισσότερες περιπτώσεις αυτά τα παιδιά είναι καλά εφοδιασμένα υλικά, χάρη στα χρήματα που στέλνουν οι γονείς τους, αντιμετωπίζουν μια σειρά προβλημάτων, τόσο νομικής όσο και διοικητικής φύσης - στην εξασφάλιση εκπροσώπησης, πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη, στην εκπαίδευση, καθώς και σε ψυχολογικό και συναισθηματικό επίπεδο. Με αυτά τα παιδιά, υπάρχει αυξημένος κίνδυνος επιθετικότητας, απόσυρσης, επιδείνωσης της επιτυχίας και εγκατάλειψης του σχολείου, κατάχρησης αλκοόλ και ψυχοδραστικών ουσιών, διάπραξης παράνομων πράξεων κ.λπ.

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση αυξάνει τον κίνδυνο πρόωρης εγκατάλειψης του εκπαιδευτικού συστήματος από τα παιδιά. Χωρίς ζωντανή επαφή με τους εκπαιδευτικούς, οι μαθητές από ευάλωτες ομάδες όχι μόνο χάνουν τα κίνητρα και τη δέσμευση και μένουν πίσω με το εκπαιδευτικό υλικό, αλλά σταματούν επίσης να μαθαίνουν και να επικοινωνούν. Για αυτούς τους λόγους, κινδυνεύουν να μην επιστρέψουν στο σχολείο. Σύμφωνα με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, το 2021, ο αριθμός των μαθητών που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το εκπαιδευτικό σύστημα στη Βουλγαρία είναι περίπου 180.000 ή 25%.¹⁹ Εάν από το 2018 έως το 2020 το μέσο ποσοστό των παιδιών που καλύπτονται από το εκπαιδευτικό σύστημα αυξάνεται κατά περίπου 0,4 ποσοστιαίες μονάδες ετησίως, τότε το 2021 παραμένει αμετάβλητο - κατά μέσο όρο το 5% των παιδιών μεταξύ 5 και 16 ετών δεν καλύπτεται ηλικία. Το ποσοστό των παιδιών εκτός εκπαίδευσης είναι υψηλότερο στις περιοχές Σούμεν, Σλίβεν και Χάσκοβο²⁰.

Σύμφωνα με την ανάλυση της κατάστασης και τις συστάσεις για βασικές κατευθυντήριες γραμμές για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και τη διά βίου μάθηση στη Βουλγαρία στο πλαίσιο της προετοιμασίας του επιχειρησιακού προγράμματος «Επιστήμη και εκπαίδευση για την έξυπνη ανάπτυξη²¹», βασική πρόκληση για την ΕΕΚ παραμένει το χαμηλό ποσοστό διατήρησης των μαθητών. Οι επιδόσεις της ΕΕΚ σε αυτόν τον δείκτη, οι οποίες είναι σημαντικά χαμηλότερες από εκείνες της γενικής εκπαίδευσης, εξακολουθούν να επιδεινώνονται, γι' αυτό και η ανάγκη να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη βελτίωση των ποσοστών διατήρησης και ολοκλήρωσης του συστήματος ΕΕΚ είναι ζωτικής σημασίας. Στην ΕΕΚ, το ποσοστό εγκατάλειψης του σχολείου είναι διπλάσιο από αυτό που παρατηρείται στη δευτεροβάθμια γενική εκπαίδευση, ενώ το ποσοστό ολοκλήρωσης είναι πολύ χαμηλότερο από ό,τι στη γενική εκπαίδευση. Αυτό σημαίνει ότι το ποσοστό παραμονής στο σύστημα ΕΕΚ και η εσωτερική του αποτελεσματικότητα είναι σημαντικά χαμηλότερα από ό,τι στη γενική εκπαίδευση. Από το 2010, περίπου

¹⁹ <https://web.mon.bg/bg/100669>

²⁰ <https://web.mon.bg/bg/news/4268>

²¹ https://www.eufunds.bg/sites/default/files/uploads/opseig/docs/2021-08/BG_VET_LLL_June_22.pdf

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

το 9 τοις εκατό των μαθητών που εγγράφηκαν στην ΕΕΚ σε ένα δεδομένο έτος δεν επανεγγράφηκαν το επόμενο έτος. Το 2022, σχεδόν το 63 τοις εκατό όλων των ατόμων που εγκατέλειψαν το σχολείο προέρχονταν από σχολεία που βρίσκονται σε μικρές πόλεις ή χωριά. Το ποσοστό εγκατάλειψης σε ολόκληρο τον κύκλο των προγραμμάτων ΕΕΚ είναι πάνω από 21 τοις εκατό, πολύ υψηλότερο από ό,τι στη γενική εκπαίδευση, όπου το ποσοστό εγκατάλειψης είναι 8,5 τοις εκατό. Αυτό σημαίνει ότι ένας στους πέντε μαθητές που εγγράφηκαν στην αρχή του μαθήματος ΕΕΚ/ΕΤ της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δεν παρέμεινε στο σχολείο μέχρι το τέλος του προγράμματος. Από τους μαθητές ΕΕΚ που φτάνουν στη 12η τάξη, μόνο τρεις στους τέσσερις (75,5%) ολοκληρώνουν τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (2021). Στη γενική εκπαίδευση, το ποσοστό αποφοίτησης είναι σχεδόν 20 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο, στο 94.7 τοις εκατό. Τα τελευταία χρόνια, τόσο τα ποσοστά εγκατάλειψης όσο και τα ποσοστά ολοκλήρωσης της ΕΕΚ έχουν επιδεινωθεί δραματικά, ενώ στη γενική εκπαίδευση τα ποσοστά αυτά έχουν βελτιωθεί. Μεταξύ 2012 και 2022, το ποσοστό των μαθητών ΕΕΚ που εγκατέλειψαν το σχολείο αυξήθηκε κατά 74 τοις εκατό. Κατά την ίδια περίοδο, το ποσοστό εγκατάλειψης της γενικής εκπαίδευσης μειώθηκε κατά 28 ποσοστιαίες μονάδες. Το αποτέλεσμα είναι μια πολύ σημαντική διαφορά μεταξύ των ποσοστών εγκατάλειψης του σχολείου στη γενική εκπαίδευση και την ΕΕΚ, ενώ το 2012 η διαφορά αυτή εξακολουθούσε να είναι κάτω από 2 ποσοστιαίες μονάδες. Το ποσοστό αποφοίτησης από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση παρουσίασε επίσης σημαντική επιδείνωση κατά τη διάρκεια της περιόδου, από 82,8 τοις εκατό το 2012 σε 75,5 τοις εκατό το 2022. Ταυτόχρονα, το ποσοστό αποφοίτησης γενικής εκπαίδευσης έχει αυξηθεί από 93.0 σε 94.7 τοις εκατό. Ως εκ τούτου, το χάσμα στα ποσοστά ολοκλήρωσης μεταξύ της ΕΕΚ και της γενικής εκπαίδευσης έχει διπλασιαστεί από (ήδη υψηλό) 10,2 ποσοστιαίες μονάδες σε 20,2 ποσοστιαίες μονάδες. Τα αποτελέσματα των εξετάσεων Εθνικής Εξωτερικής Αξιολόγησης καθώς και τα αποτελέσματα του Προγράμματος Διεθνούς Αξιολόγησης Μαθητών (PISA) δείχνουν υψηλότερη συγκέντρωση μαθητών με χαμηλές ακαδημαϊκές επιδόσεις στα σχολεία ΕΕΚ από ό,τι στα γενικά σχολεία. Ταυτόχρονα, οι σπουδαστές στην ΕΕΚ αναμένεται να σπουδάσουν πιο εκτεταμένα προγράμματα σπουδών, καθώς η επαγγελματική εκπαίδευση στη Βουλγαρία καλύπτει τα προγράμματα σπουδών τόσο της ΕΕΚ όσο και της ΕΕΚ. Ο συνδυασμός πολύπλοκων προγραμμάτων σπουδών και χαμηλών επιδόσεων μπορεί τελικά να οδηγήσει σε αποθάρρυνση και απώλεια κινήτρων από την πλευρά των μαθητών και να αυξήσει τον κίνδυνο εγκατάλειψης του σχολείου.

Το Υπουργείο Παιδείας σύμφωνα με το Νόμο για την Προσχολική και Σχολική Εκπαίδευση, τη Στρατηγική για το Εκπαιδευτικό Έργο στα Παιδαγωγικά Ιδρύματα, τη Στρατηγική για την Εκπαιδευτική Ένταξη Παιδιών και Μαθητών από Εθνοτικές Μειονότητες και τη Στρατηγική για τη Μείωση του Ποσοστού των Ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το Εκπαιδευτικό Σύστημα, μελετά τους λόγους πρόωρης εγκατάλειψης της ΕΕΚ και της γενικής εκπαίδευσης.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

Μεταξύ των πιο διαδεδομένων πιθανών λόγων για ορισμένους μαθητές που εγκαταλείπουν το σχολείο είναι οι ακόλουθοι:

- **Οικονομικά:** ανεργία, χαμηλά εισοδήματα, μειωμένο βιοτικό επίπεδο, μετανάστευση οικογενειών.
- **Κοινωνικά:** γονική αδιαφορία, αντιφάσεις, συγκρούσεις, κρίσεις στην οικογένεια:
 - αρνητικές επιπτώσεις του οικιακού περιβάλλοντος - λειτουργικός αναλφαβητισμός, ημιτελείς οικογένειες, ενδοοικογενειακή βία·
 - παιδιά και μαθητές σε κίνδυνο - με τάσεις να διαπράττουν αντικοινωνικές πράξεις, επιβολή αυστηρών τιμωριών από τους γονείς.
 - επικίνδυνων άτυπων ομάδων ή του φιλικού περιβάλλοντος.
- **Εκπαιδευτικοί λόγοι:** δυσκολίες στην εκμάθηση του μαθησιακού περιεχομένου, μέθοδος αξιολόγησης, δημιουργημένες/μαθημένες συνήθειες ή έλλειψή τους, αρνητική στάση των συμμετεχόντων στη μαθησιακή διαδικασία, έλλειψη κινήτρων, μεγάλος αριθμός απουσιών, κακή πειθαρχία, επιθετικότητα στο σχολείο, χαμηλά εκπαιδευτικά αποτελέσματα, σχέσεις στο σχολείο, ακατάλληλη επιλογή σχολείου ή προφίλ. Εδώ πρέπει επίσης να συμπεριλάβουμε τις δυσκολίες στην εκμάθηση της βουλγαρικής γλώσσας και την ανάπτυξη ολοκληρωμένων επικοινωνιακών δεξιοτήτων σε παιδιά ξένης καταγωγής.
- **Θεσμικοί λόγοι:** ανεπαρκώς συντονισμένη προσέγγιση μεταξύ των διαφόρων υπηρεσιών και ειδικών σε εθνικό, τοπικό, περιφερειακό και σχολικό επίπεδο.
- **Λόγοι που σχετίζονται με την κατάσταση της υγείας:** οι κίνδυνοι πρόωρης εγκατάλειψης των μαθητών με ΕΕΑ σχετίζονται με την ανεπαρκή προετοιμασία των σχολείων για την ένταξή τους.

2.4. Ελλάδα

Η επαγγελματική εκπαίδευση στην Ελλάδα διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην προετοιμασία των μαθητών για ένα ευρύ φάσμα ευκαιριών σταδιοδρομίας και στην αντιμετώπιση των αναγκών της αγοράς εργασίας της χώρας. Το ελληνικό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) συνδυάζει τόσο θεωρητικές γνώσεις όσο και πρακτικές δεξιότητες, προσφέροντας ποικίλες διαδρομές στους μαθητές για να αποκτήσουν τεχνογνωσία ειδικά για τον κλάδο.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

Το σύστημα ΕΕΚ στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από μια ολοκληρωμένη και ευέλικτη δομή, που επιτρέπει στους μαθητές να επιλέξουν από μια ποικιλία επαγγελματικών διαδρομών. Αυτά τα μονοπάτια συχνά οδηγούν σε αναγνωρισμένα προσόντα και πιστοποιήσεις που εκτιμώνται ιδιαίτερα από τους εργοδότες. Η επαγγελματική εκπαίδευση είναι διαθέσιμη σε διάφορα επίπεδα, που κυμαίνονται από την ανώτερη δευτεροβάθμια έως τη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση, επιτρέποντας στους μαθητές να εισέλθουν απευθείας στο εργατικό δυναμικό ή να προχωρήσουν σε υψηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης εάν το επιθυμούν.

Ένας από τους πρωταρχικούς στόχους της επαγγελματικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα είναι η μείωση της αναντιστοιχίας μεταξύ των δεξιοτήτων που αποκτούν οι μαθητές και των απαιτήσεων της αγοράς εργασίας. Η κυβέρνηση και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα συνεργάζονται στενά με βιομηχανίες και εργοδότες για να σχεδιάσουν προγράμματα σπουδών που ανταποκρίνονται στις εξελισσόμενες ανάγκες διαφόρων τομέων. Με αυτόν τον τρόπο, η επαγγελματική εκπαίδευση προσπαθεί να εξοπλίσει τους μαθητές με τις γνώσεις και τις ικανότητες που απαιτούνται για να αντιμετωπίσουν τα κενά δεξιοτήτων και να συμβάλουν στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Επιπλέον, το ελληνικό σύστημα ΕΕΚ δίνει έμφαση στις ευκαιρίες μάθησης με βάση την εργασία, όπως η μαθητεία και η πρακτική άσκηση, οι οποίες επιτρέπουν στους μαθητές να αποκτήσουν πρακτική εμπειρία σε πραγματικές συνθήκες εργασίας. Αυτές οι πρακτικές εμπειρίες παρέχουν πολύτιμες γνώσεις για το πραγματικό εργασιακό περιβάλλον και ενισχύουν βασικές κοινωνικές δεξιότητες, όπως η ομαδική εργασία, η επικοινωνία και η επίλυση προβλημάτων, συμπληρώνοντας τις τεχνικές ικανότητες που αποκτώνται στην τάξη.

Τα τελευταία χρόνια, η αντίληψη για την επαγγελματική εκπαίδευση στην Ελλάδα μετατοπίζεται σταδιακά προς πιο θετικές στάσεις. Καθώς η χώρα αντιμετωπίζει οικονομικές προκλήσεις, αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο η σημασία της επαγγελματικής κατάρτισης για την καλλιέργεια ενός ειδικευμένου και προσαρμόσιμου εργατικού δυναμικού. Η έμφαση στην επαγγελματική εκπαίδευση ως βιώσιμη πορεία σταδιοδρομίας έχει καταστεί απαραίτητη για την καταπολέμηση της ανεργίας των νέων και την αποτελεσματική αντιμετώπιση των αναγκών της αγοράς εργασίας.

Για να διασφαλίσει τη συνεχή βελτίωση και αποτελεσματικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης, η ελληνική κυβέρνηση επενδύει σε εκπαιδευτικές υποδομές, πόρους και κατάρτιση εκπαιδευτικών. Επιπλέον, ενθαρρύνουν τη μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ επαγγελματικών σχολών και επιχειρήσεων, ενισχύοντας ισχυρότερους δεσμούς μεταξύ της εκπαίδευσης και του κόσμου της εργασίας.

Η επαγγελματική εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι ένα δυναμικό και ποικιλόμορφο σύστημα που παρέχει στους μαθητές πολύτιμες δεξιότητες και προσόντα για την επιτυχή ένταξή τους στην αγορά εργασίας. Με επίκεντρο τη μάθηση στον χώρο εργασίας, τη συνεργασία με τις βιομηχανίες και τις προσπάθειες

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

αλλαγής αντιλήψεων, η επαγγελματική εκπαίδευση έχει τη δυνατότητα να συμβάλει σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας, αντιμετωπίζοντας τα κενά δεξιοτήτων και ενδυναμώνοντας το εργατικό δυναμικό της για τις προκλήσεις του μέλλοντος.

Επιπλέον, η Ελλάδα έχει δει τεράστια βελτίωση στο ζήτημα των νέων που εγκαταλείπουν την εκπαίδευση. Υπάρχει μια στροφή προς τη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση τα τελευταία 20 χρόνια. Αυτή η μετατόπιση αποτυπώνεται πλήρως στα δεδομένα για το dropout, όπως έχει εξελιχθεί τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα, όπου τα ποσοστά εγκατάλειψης του σχολείου μειώθηκαν από 14% σε 4% σε 15 χρόνια.

Ωστόσο, τα ποσοστά εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης αποτελούν μακροχρόνια ανησυχία σε πολλές χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας. Η επαγγελματική εκπαίδευση διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στον εξοπλισμό των μαθητών με τις πρακτικές δεξιότητες και γνώσεις που απαιτούνται για την επιτυχή είσοδο στην αγορά εργασίας. Ωστόσο, αρκετές προκλήσεις συνέβαλαν σε υψηλότερα ποσοστά εγκατάλειψης στην επαγγελματική εκπαίδευση, επηρεάζοντας τη συνολική αποτελεσματικότητα του συστήματος:

- **Περιορισμένη αντίληψη για την επαγγελματική εκπαίδευση:** Ιστορικά, η επαγγελματική εκπαίδευση στην Ελλάδα έχει υποτιμηθεί σε σύγκριση με την ακαδημαϊκή εκπαίδευση. Υπάρχει μια πολιτιστική προκατάληψη προς την τριτοβάθμια εκπαίδευση, με αποτέλεσμα πολλοί φοιτητές να επιλέγουν ακαδημαϊκά μονοπάτια αντί για επαγγελματικά. Αυτή η αντίληψη μπορεί να συμβάλει στα υψηλότερα ποσοστά εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης.
- **Οικονομικοί παράγοντες:** Η Ελλάδα αντιμετώπισε μια οικονομική κρίση που ξεκίνησε το 2008 και είχε σημαντικές συνέπειες στο εκπαιδευτικό σύστημα. Οι οικονομικοί αγώνες μπορούν να αναγκάσουν τους μαθητές να εγκαταλείψουν το σχολείο για να στηρίξουν οικονομικά τις οικογένειές τους.
- **Έλλειψη επενδύσεων:** Η επαγγελματική εκπαίδευση μπορεί να υποφέρει από έλλειψη επενδύσεων σε υποδομές, εξοπλισμό και προγράμματα κατάρτισης. Αυτό μπορεί να επηρεάσει την ποιότητα της εκπαίδευσης και να αποθαρρύνει τους μαθητές από το να συνεχίσουν τις σπουδές τους.
- **Αναντιστοιχία με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας:** Το πρόγραμμα σπουδών και τα προγράμματα στην επαγγελματική εκπαίδευση ενδέχεται να μην ευθυγραμμίζονται καλά με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε έλλειψη κινήτρων μεταξύ των φοιτητών που μπορεί να αντιληφθούν περιορισμένες ευκαιρίες εργασίας μετά την αποφοίτησή τους.
- **Αναντιστοιχία δεξιοτήτων:** Ένα από τα σημαντικά ζητήματα που συμβάλλουν στα ποσοστά εγκατάλειψης του σχολείου στην επαγγελματική εκπαίδευση είναι η αναντιστοιχία μεταξύ των δεξιοτήτων που αποκτώνται μέσω της επαγγελματικής κατάρτισης και των απαιτήσεων της αγοράς εργασίας. Εάν το σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης αποτύχει να αντιμετωπίσει τις

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

εξελισσόμενες ανάγκες των βιομηχανιών και των επιχειρήσεων, οι μαθητές μπορεί να αντιληφθούν περιορισμένες προοπτικές εργασίας, οδηγώντας σε αυξημένα ποσοστά εγκατάλειψης.

- **Πολιτισμικές αντιλήψεις:** Στην Ελλάδα, όπως και σε ορισμένες άλλες κοινωνίες, υπάρχει μια παραδοσιακή προτίμηση για την ακαδημαϊκή εκπαίδευση έναντι των επαγγελματικών διαδρομών. Αυτή η πολιτισμική προκατάληψη μπορεί να οδηγήσει στον στιγματισμό της επαγγελματικής εκπαίδευσης, καθιστώντας τους μαθητές πιο πιθανό να εγκαταλείψουν το σχολείο επιδιώκοντας ανώτερα ακαδημαϊκά πτυχία, ακόμα κι αν αυτά τα πτυχία δεν ευθυγραμμίζονται με τα ενδιαφέροντα ή τις ικανότητές τους.
- **Έλλειψη πληροφόρησης και καθοδήγησης:** Η ανεπαρκής πρόσβαση σε επαγγελματικό προσανατολισμό και συμβουλευτική στα σχολεία μπορεί να οδηγήσει σε μη τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τις επαγγελματικές διαδρομές. Χωρίς την κατάλληλη ενημέρωση σχετικά με τα πιθανά οφέλη και τις ευκαιρίες σταδιοδρομίας μετά την ολοκλήρωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης, οι μαθητές μπορεί να επιλέξουν να εγκαταλείψουν το σχολείο ή να επιλέξουν εναλλακτικούς δρόμους.
- **Αντίληψη της κοινωνικής θέσης:** Η επαγγελματική εκπαίδευση έχει συχνά συσχετιστεί με χαμηλότερη κοινωνική θέση σε σύγκριση με την ακαδημαϊκή εκπαίδευση. Αυτή η αντίληψη μπορεί να επηρεάσει την αυτοεκτίμηση των μαθητών και να επηρεάσει την απόφασή τους να παραμείνουν ή να εγκαταλείψουν την επαγγελματική εκπαίδευση.
- **Οικονομικές συνθήκες:** Η Ελλάδα αντιμετώπισε οικονομικές προκλήσεις, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης που ξεκίνησε το 2008. Τα υψηλά ποσοστά ανεργίας και η οικονομική αστάθεια μπορεί να αποθαρρύνουν τους μαθητές από την επιδίωξη επαγγελματικής εκπαίδευσης, καθώς φοβούνται ότι η επένδυση στην επαγγελματική κατάρτιση μπορεί να μην αποδώσει από την άποψη της σταθερής και ικανοποιητικής απασχόλησης.
- **Μετάβαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση:** Μερικοί φοιτητές μπορεί να εγκαταλείψουν την επαγγελματική εκπαίδευση για να συνεχίσουν την τριτοβάθμια εκπαίδευση, πιστεύοντας ότι τα ακαδημαϊκά πτυχία προσφέρουν καλύτερες προοπτικές σταδιοδρομίας και κοινωνική θέση.

Η αντιμετώπιση του ζητήματος των ποσοστών εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης είναι ζωτικής σημασίας για την Ελλάδα προκειμένου να βελτιώσει τις δεξιότητες και την απασχολησιμότητα του εργατικού δυναμικού της. Για να γίνει αυτό αποτελεσματικά, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και τα ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει να εργαστούν για τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ της επαγγελματικής εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας. Αυτό περιλαμβάνει την ενίσχυση της συνάφειας των επαγγελματικών προγραμμάτων, την προώθηση της αξίας και του κύρους της επαγγελματικής εκπαίδευσης, την παροχή καλύτερου επαγγελματικού προσανατολισμού και τη δημιουργία ισχυρότερων συνεργασιών μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και εργοδοτών.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

2.5. Ρουμανία

Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου είναι μια πραγματικότητα του εκπαιδευτικού συστήματος, που δημιουργεί ανεργία, οικονομικά προβλήματα, φτώχεια και προβλήματα υγείας. Οι λόγοι που οδηγούν τους νέους στην εγκατάλειψη του σχολείου είναι τόσο οικονομικοί όσο και κοινωνικοί αλλά περιλαμβάνουν και τις μαθησιακές δυσκολίες, την ατμόσφαιρα στα σχολεία, τη σχέση μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών ή την οργάνωση και λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος.

Στη Ρουμανία, το ποσοστό των νέων που δεν παρακολουθούν καμία άλλη μορφή εκπαίδευσης ή κατάρτισης αποτελεί πιεστικό πρόβλημα, με περίπου το 15% των νέων ηλικίας 18 έως 24 ετών να μην έχουν περισσότερες από 8 τάξεις, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat για το 2021. Το ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στη Ρουμανία είναι διπλάσιο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, στο 15,3%, σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι 9,7%.²²

Η διαταραχή που προκλήθηκε από την πανδημία COVID-19 εξακολουθεί να επηρεάζει το σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ακόμη και όταν εφαρμόζονται μέτρα για τη μετατροπή των επαγγελματικών σχολών σε ιδρύματα που επικεντρώνονται περισσότερο στη διττή εκπαίδευση ώστε να καταστούν πιο ελκυστικά. Ο αριθμός των μαθητών στην επαγγελματική εκπαίδευση είναι σχετικά υψηλός (56,6% το 2020, πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι 48,7%) και λόγω της αναδιοργάνωσης της 3ετούς επαγγελματικής εκπαίδευσης από το σχολικό έτος 2014/2015, ένα πλαίσιο που έχει οδηγήσει σε σταθερή αύξηση του ποσοστού συμμετοχής των φοιτητών από το ένα έτος στο άλλο.²³

Το σχολικό έτος 2020/2021, το ποσοστό εγκατάλειψης του σχολείου μειώθηκε ελαφρώς στην επαγγελματική εκπαίδευση, με το μεγαλύτερο μέρος της εγκατάλειψης να προέρχεται από τον τεχνολογικό τομέα και λιγότερο από τον επαγγελματικό τομέα. Με την αναδιοργάνωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης το 2014/2015, το ποσοστό εγκατάλειψης μειώθηκε σημαντικά στο 2,3% στο τέλος του 2020/2021. Υψηλότερο ποσοστό εγκατάλειψης παρατηρείται στον γυναικείο πληθυσμό σε σύγκριση με τον ανδρικό πληθυσμό. Παράλληλα, ο αριθμός των επαναλαμβανόμενων φοιτητών αυξήθηκε σημαντικά στο πλαίσιο στο οποίο, στη μεταπανδημική περίοδο, επανήλθε το κλασικό σύστημα αξιολόγησης.²⁴

²² Στοιχεία από την έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης για το 2022 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2022/ro/country-reports/romania.html>

²³ Ετήσιες εκθέσεις για την κατάσταση της προπανεπιστημιακής εκπαίδευσης, Υπουργείο Παιδείας στη Ρουμανία <https://edu.ro/rapoarte-publice-periodice>

²⁴ Έκθεση-Κατάσταση-της-προπανεπιστημιακής-εκπαίδευσης-2021-2022 https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Minister/2022/Transparenta/Starea_invatamantului/Raport-Starea_invatamantului-preuniversitar-2021-2022.pdf

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

Στην κομητεία Ιασίου, υπάρχουν 24 τεχνολογικά λύκεια και τεχνικές σχολές στο σχολικό δίκτυο, εκ των οποίων τα 4 βρίσκονται σε αγροτικές περιοχές και οι 20 επαγγελματικές σχολές σε αγροτικές και αστικές περιοχές. Συγκρίνοντας τα στατιστικά στοιχεία των τριών τελευταίων σχολικών ετών για τον Νομό Ιασίου, το ποσοστό των μη εγγεγραμμένων μαθητών ήταν 0,72% του συνολικού αριθμού μαθητών το 2022, ενώ το 2021 ήταν 0,70% και το 2020 ήταν 0,72% (695 μη εγγεγραμμένοι μαθητές το σχολικό έτος 2021-2022, 700 μαθητές το 2020-2021 και 715 μαθητές το 2019-2020).²⁵

Σημειώνεται ότι ο αριθμός των μαθητών της υπαίθρου που εγκαταλείπουν το σχολείο αυξήθηκε από 290 μαθητές το σχολικό έτος 2019-2020 σε 400 μαθητές το σχολικό έτος 2020-2021. Ο αριθμός των μαθητών της υπαίθρου που εγκαταλείπουν το σχολείο είναι υψηλότερος από ό,τι στις αστικές περιοχές (400 μαθητές της υπαίθρου εγκατέλειψαν το σχολείο σε σύγκριση με 160 μαθητές των πόλεων).

Οι κύριοι λόγοι εγκατάλειψης είναι:

- μαθητές που προέρχονται από οικογένειες με γονείς που έχουν φύγει στο εξωτερικό·
- μαθητές που προέρχονται από οικογένειες Ρομά, είτε είναι εγγεγραμμένοι είτε όχι·
- η κακή υλική κατάσταση των οικογενειών από τις οποίες προέρχονται οι μαθητές·
- Ανεπαρκή μέτρα από την πλευρά της διεύθυνσης του σχολείου για την προσέλκυση και παραμονή των μαθητών στις τάξεις και τον έλεγχο του φαινομένου της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

3. Ευρήματα σχετικά με την έρευνα πεδίου

3.1. Αυστρία

Ως κέντρο μαθητείας, το ipcenter διεξήγαγε μια εσωτερική έρευνα με τους εκπαιδευτές και τους εθελοντές μαθητές του για να αποκτήσει προοπτική σχετικά με τους λόγους για τους οποίους οι μαθητές μπορεί να εγκαταλείψουν το σχολείο και να ανακαλύψει ποιοι μηχανισμοί μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την πρόληψη αυτού του προβλήματος. Ένας συνολικός αριθμός, από 12 εκπαιδευτές και μαθητές (ηλικίας μεταξύ 17-21 ετών) δόθηκε ένα ερωτηματολόγιο 15 και 14 ερωτήσεων αντίστοιχα για να δοθεί

²⁵ Η κατάσταση της προπανεπιστημιακής εκπαίδευσης στην κομητεία Ιασίου, σχολικό έτος 2021-2022
<http://www.isjiasi.ro/index.php/informatii-de-interes-public/buletinul-informativ-legea-544-2001/2675-starea-invatomantului-preuniversitar-iesean-an-scolar-2021-2022>)

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

μια εικόνα για το θέμα. Οι ερωτήσεις διατυπώθηκαν με τη βοήθεια εσωτερικού εμπειρογνώμονα, ώστε να αποφευχθούν μεροληπτικές απαντήσεις. Επιπλέον, οι στόχοι του έργου καθώς και οι στόχοι της έρευνας μοιράστηκαν εσωτερικά, ώστε οι ερωτήσεις να διατυπωθούν ανάλογα. Παρακάτω, αναλύονται και οι δύο προοπτικές:

Η οπτική των εκπαιδευτών/εκπαιδευτικών

Οι ακόλουθες απαντήσεις συλλέχθηκαν από εκπαιδευτές/δασκάλους και συμβούλους που εργάζονται άμεσα με νέους μαθητές. Δόθηκε έμφαση στο προσωπικό που απασχολήθηκε για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα ή/και έχει εμπειρία στην παροχή κοινωνικοπαιδαγωγικών συμβουλών. Σύμφωνα με τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών που συγκέντρωσε το ipcenter, το σχολείο τους διαθέτει πρωτόκολλο/μηχανισμό υποστήριξης για την πρόληψη της εγκατάλειψης του σχολείου. Ωστόσο, δεν μπόρεσε να προσδιοριστεί σαφές μοτίβο ως προς το πότε οι μαθητές τείνουν να εγκαταλείπουν το σχολείο (το 80% των απαντήσεων οδηγεί σε αυτό το συμπέρασμα). Οι παράγοντες που οι εκπαιδευτικοί θεώρησαν ότι συνέβαλαν στην εγκατάλειψη του σχολείου ήταν η έλλειψη υποστήριξης από το σχολείο (60% των απαντήσεων), οι λανθασμένες προσδοκίες από το μάθημα (το 60% των εκπαιδευτικών φαίνεται να το πιστεύουν) και η έλλειψη προοπτικών σταδιοδρομίας για τους μαθητές (50%). Είναι ενδιαφέρον ότι οι δάσκαλοι δεν πίστευαν ότι το φύλο έπαιζε ρόλο στα ποσοστά εγκατάλειψης του σχολείου. Για να αποφευχθεί η εγκατάλειψη του σχολείου, οι δάσκαλοι πρότειναν την εφαρμογή συμβουλευτικών προγραμμάτων για να βοηθήσουν τους μαθητές να ξεπεράσουν προσωπικά προβλήματα που μπορεί να τους εμποδίσουν να παρακολουθήσουν. Πάνω από το 60% των εκπαιδευτικών θα υποστήριζε τέτοιες πρωτοβουλίες.

Οι απόψεις των μαθητών

Στόχος ήταν να μιλήσουμε με φοιτητές που βρίσκονται τουλάχιστον στο δεύτερο εξάμηνο ή/και λίγο πιο μακριά στην εκπαίδευσή τους. Το φύλο και η εστίαση των μελετών τους δεν έπαιξαν ρόλο κατά τη διεξαγωγή αυτών των ερωτηματολογίων. Το 70% των μαθητών που συμμετέχουν γνωρίζουν κάποιον που έχει εγκαταλείψει το σχολείο για διάφορους λόγους. Από τις απαντήσεις των μαθητών, θεώρησαν ότι οι παράγοντες που συνέβαλαν στην εγκατάλειψη του σχολείου ήταν η έλλειψη οικογενειακής υποστήριξης (50%), ακολουθούμενη από μια ισχυρή συμφωνία όταν ανέφεραν την έλλειψη κινήτρων των μαθητών και τις διακρίσεις λόγω φυλής, πολιτισμικού υπόβαθρου και θρησκείας. Πρόσθετοι παράγοντες που επηρέασαν την εγκατάλειψη του σχολείου ήταν: φόβος/άγχος και σωματικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μαθητές. Όσον αφορά τους μηχανισμούς πρόληψης της εγκατάλειψης του σχολείου, οι μαθητές ανέφεραν τον επαγγελματικό προσανατολισμό ως χρήσιμο εργαλείο. Οι μαθητές συνέστησαν επίσης προγράμματα συμβουλευτικής για να βοηθήσουν τους μαθητές να ξεπεράσουν προσωπικά προβλήματα που μπορεί να εμποδίσουν τη συμμετοχή τους στην τάξη. Περίπου το 70% των φοιτητών γνωρίζουν τέτοιες υπηρεσίες που παρέχονται από το ινστιτούτο και τις χρησιμοποιούν τακτικά. Το 50 % χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

των φοιτητών θα επιθυμούσε να έχει περισσότερα μέσα υποστήριξης όταν αντιμετωπίζει κοινωνικοοικονομικά προβλήματα.

Από τις απαντήσεις εκπαιδευτικών και μαθητών, φαίνεται ότι δεν υπάρχει κανένας παράγοντας που να οδηγεί στην εγκατάλειψη του σχολείου. Αντίθετα, υπάρχουν διάφοροι παράγοντες που μπορεί να συμβάλουν στην απόφαση ενός μαθητή να εγκαταλείψει νωρίς το σχολείο. Ως εκ τούτου, μια πολύπλευρη προσέγγιση για την πρόληψη της εγκατάλειψης είναι απαραίτητη, συμπεριλαμβανομένων προγραμμάτων συμβουλευτικής, επαγγελματικού προσανατολισμού και οικογενειακής υποστήριξης. Αντιμετωπίζοντας αυτά τα ζητήματα, μπορούμε να ελπίζουμε ότι θα μειώσουμε τον αριθμό των ατόμων που εγκαταλείπουν το σχολείο και θα δώσουμε στους μαθητές τους πόρους και την υποστήριξη που χρειάζονται για να πετύχουν.

Επιπλέον, το ipcenter εξέτασε τα δικά του δεδομένα, φυσικά, το όριο εγγραφής και εγκατάλειψης των συμμετεχόντων.

Ακολουθεί ανάλυση των δεδομένων ανά έτος:

TN:i < 25 χρόνια Συμμετοχές	Σύνολο	2020	2021	2022
	<u>5307</u>	<u>1759</u>	<u>1770</u>	<u>1778</u>
TN:i < 25 χρόνια Εγκατάλειψη	Σύνολο	2020	2021	2022
Έληξε νωρίς λόγω ανάληψης εργασίας (θετικό)	726	197	277	236
Τερματισμός μαθημάτων (Drop-Out)	<u>1793</u>	<u>443</u>	<u>666</u>	<u>644</u>
Αριθμός επιστρεφόντων	Σύνολο	2020	2021	2022

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

	129	19	33	71
--	-----	----	----	----

Τα διαθέσιμα δεδομένα ελήφθησαν από τα τελευταία τρία χρόνια (από το 2020-2022) και δείχνουν διάφορες αλλαγές στον αριθμό των ατόμων που ξεκινούν ένα μάθημα καθώς και στα άτομα που παραιτούνται και επιστρέφουν για να ολοκληρώσουν το μάθημα.

Ορισμένοι παράγοντες που μπορεί να επηρέασαν την αύξηση των ατόμων που εγγράφονται και τελειώνουν μαθήματα, μειώνοντας επομένως το ποσοστό εγκατάλειψης από το 2021-2022, περιλαμβάνουν την πανδημία. Όλοι είχαν πολύ περισσότερο χρόνο διαθέσιμο. Οι άνθρωποι έφυγαν από τις δουλειές τους ή απολύθηκαν και χρειάζονταν μια πιο ασφαλή επαγγελματική πορεία. Για παράδειγμα, η αυστριακή βιομηχανία γαστρονομίας υπέφερε πολύ και χρειάστηκε να απολύσει μεγάλο αριθμό ανθρώπων. Υπάρχουν άνθρωποι που στη συνέχεια, σε αντάλλαγμα, αρχίζουν να αναζητούν πιο ασφαλείς ευκαιρίες όσον αφορά τις θέσεις εργασίας/σταδιοδρομίας και ξεκινούν πρόσθετη εκπαίδευση²⁶.

Επιπλέον, οι άνθρωποι είχαν χρόνο να σκεφτούν και να σχεδιάσουν εκείνα τα χρόνια, ειδικά επειδή το lockdown ήταν μεγαλύτερο στην Αυστρία σε σύγκριση με άλλες χώρες. Οι νέοι αναζητούν ευκαιρίες εκπαίδευσης καθώς γίνεται σαφές ότι η ζωή από μήνα σε μήνα δεν είναι βιώσιμη. Ένας τελευταίος παράγοντας που μπορεί να οδήγησε τους ανθρώπους να αναζητήσουν εκπαίδευση και να παραμείνουν/επιστρέψουν σε αυτήν μπορεί να ήταν η αύξηση του κόστους ζωής, καθώς ώθησε τους ανθρώπους να αναζητήσουν ευκαιρίες αναβάθμισης δεξιοτήτων για να αυξήσουν τις δυνατότητες κερδών τους.

Συνοπτικά, τα δεδομένα των τελευταίων τριών ετών έδειξαν κάποιες αλλαγές στον αριθμό των ατόμων που ξεκινούν, εγκαταλείπουν ή επιστρέφουν για να ολοκληρώσουν τα μαθήματά τους. Η πανδημία έπαιξε σημαντικό ρόλο σε αυτές τις αλλαγές, καθώς οι άνθρωποι αναζητούσαν ασφαλέστερες επαγγελματικές διαδρομές και είχαν περισσότερο χρόνο να σκεφτούν και να προγραμματίσουν κατά τη διάρκεια της διακοπής λειτουργίας. Επιπλέον, το αυξανόμενο κόστος ζωής ώθησε τους ανθρώπους να συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους και να αυξήσουν τις δυνατότητες κερδών τους. Αυτά τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι η πανδημία είχε, και μπορεί να συνεχίσει να έχει, βαθύ αντίκτυπο στις επαγγελματικές

²⁶ Poledna, S., Rovenskaya, E., Crespo Cuaresma, J., Kaniovski, S., & Miess, M. (2020). Η ανάκαμψη της αυστριακής οικονομίας μετά την κρίση COVID-19 μπορεί να διαρκέσει έως και τρία χρόνια.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

φιλοδοξίες και τις εκπαιδευτικές επιλογές των ανθρώπων, καθώς και στις πιθανότητες εγκατάλειψης τέτοιων πρωτοβουλιών.

3.2. Βουλγαρία

Στο πλαίσιο της μελέτης που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του έργου TeSTED, η ομάδα της DAYANA-X Ltd. επικοινωνήσε με τις ακόλουθες ομάδες ερωτηθέντων:

- **Δικό του οργανωτικό προσωπικό**
 - Διαχειριστές μαθημάτων ΕΕΚ
 - Εκπαιδευτές ΕΕΚ σε διάφορους τομείς
- **Εκπαιδευτικοί ΕΕΚ και μαθητές** σε επαγγελματικές σχολές ως εξής:
 - Επαγγελματική Σχολή Μεταφορών – Strazhitsa
 - Τεχνικό Κολλέγιο – Σλίβεν
 - Επαγγελματικό λύκειο μηχανολόγων ηλεκτρολόγων μηχανικών και ηλεκτρονικών – Μπουργκάς
 - Επαγγελματικό λύκειο ξυλουργικής – Φιλιππούπολη
 - Επαγγελματικό λύκειο γεωργίας και αγροτεχνολογίας - Kamen
- **Οι εκπαιδευτές στα κέντρα ΕΕΚ** είναι οι εξής:
 - CATRO Βουλγαρία – Σόφια
 - Uspechen Start – Μπουργκάς

Οι στόχοι της έρευνας ήταν να εντοπιστούν σημαντικοί παράγοντες που οδηγούν τους μαθητές σε σχολεία και κέντρα ΕΕΚ να σταματήσουν τις σπουδές τους, καθώς και να διαμορφωθούν μέτρα υποστήριξης για την πρόληψη μελλοντικών εγκαταλείψεων του σχολείου.

Τα δεδομένα συλλέχθηκαν από τα ακόλουθα ερωτηματολόγια:

- Ηλεκτρονικές φόρμες έρευνας
- Ερωτηματολόγιο για Εκπαιδευτικούς/Εκπαιδευτές και Προσωπικό ΕΕΚ

Ελήφθησαν 17 απαντήσεις.

Η συνοπτική άποψη που εξέφρασαν οι ερωτηθέντες είναι η ακόλουθη:

- Το προφίλ των ερωτηθέντων εκπροσωπήθηκε σχεδόν εξίσου από εκπαιδευτικούς, εκπαιδευτές και διοικητικό προσωπικό
- Τα διδασκόμενα μαθήματα ήταν αρκετά διαφορετικά, από τις ΤΠΕ έως την υγεία και τη γεωργία
- Η εμπειρία ήταν πάνω από 4 χρόνια
- Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δεν βλέπει την εγκατάλειψη του σχολείου ως πρόβλημα του σχολείου τους
- Ο ίδιος αριθμός ερωτηθέντων είχε εμπειρία με εγκατάλειψη του σχολείου

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

- Οι μισοί από τους ερωτηθέντες πιστεύουν ότι οι φοιτητές εγκαταλείπουν το σχολείο κατά το δεύτερο εξάμηνο
- Υπάρχουν πεδία όπου οι εγκαταλείψεις έχουν μεγαλύτερη αναλογία
- Σχεδόν όλοι οι προτεινόμενοι λόγοι για την εγκατάλειψη του σχολείου είχαν υψηλή βαθμολογία
- Άλλοι πιθανοί λόγοι φαίνεται να είναι με προσωπική καταγωγή
- Περισσότεροι από τους μισούς ερωτηθέντες πιστεύουν ότι η κοινωνική ευπάθεια αποτελεί αιτία εγκατάλειψης του σχολείου
- σχεδόν το ίδιο ποσοστό πιστεύει ότι η αναπηρία δεν είναι η αιτία της εγκατάλειψης του σχολείου
- Πάνω από το 88% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι το σεξ δεν είναι λόγος εγκατάλειψης
- Η ίδια αναλογία από αυτούς επιβεβαιώνει ότι γνωρίζουν για το πρωτόκολλο πρόληψης στο σχολείο
- Πάνω από το 58% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι η συμβουλευτική εργασία θα μπορούσε να είναι υπέρ της πρόληψης της εγκατάλειψης του σχολείου

Ερωτηματολόγιο για υφιστάμενους φοιτητές

- Οι ερωτηθέντες ήταν σε διαφορετικά στάδια εκπαίδευσης και ειδικότητας
- Τα 2/3 από αυτούς δηλώνουν ότι γνωρίζουν ότι οι μαθητές εγκατέλειψαν το σχολείο
- το ίδιο ποσοστό δηλώνει ότι η εγκατάλειψη του σχολείου δεν είναι τόσο συνηθισμένη στο σύστημα ΕΕΚ
- Επίσης, το ίδιο ποσοστό των ερωτηθέντων λέει ότι η κοινωνική ευπάθεια είναι αιτία εγκατάλειψης του σχολείου
- Σχεδόν τα 2/3 των ερωτηθέντων πιστεύουν ότι η αναπηρία θα μπορούσε να είναι αιτία εγκατάλειψης του σχολείου
- Πάνω από το 55% λέει ότι το σεξ δεν είναι λόγος εγκατάλειψης
- Πάνω από το 88% των ερωτηθέντων δεν γνωρίζουν για τα προγράμματα πρόληψης στα σχολεία τους
- Πάνω από το 66% των ερωτηθέντων δηλώνουν ότι η παροχή συμβουλών θα μπορούσε να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην πρόληψη της εγκατάλειψης του σχολείου

Ερωτηματολόγιο για μαθητές που εγκαταλείπουν το σχολείο

- Οι ερωτηθέντες ήταν διαφορετικών ηλικιών, εκπαιδευτικών σταδίων και ειδικοτήτων
- Οι προοπτικές εργασίας ήταν ο πρωταρχικός λόγος για την επιλογή της ειδικότητάς τους
- πάνω από το 57 % δηλώνουν ότι η ΕΕΚ ήταν η επιλογή τους
- Σχεδόν τα 2/3 των ερωτηθέντων επισημαίνουν την έλλειψη οικονομικών ως λόγο για την εγκατάλειψη του σχολείου
- Μόλις το 28% περίπου των ερωτηθέντων δήλωσε ότι αναζητούσε υποστήριξη, αλλά δεν ήταν επαρκής
- Η ίδια αναλογία λέει ότι έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα παροχής συμβουλών

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

- πάνω από το 71% πιστεύει ότι η αποτελεσματική συμβουλευτική θα μπορούσε να διαδραματίσει θετικό ρόλο στην πρόληψη της εγκατάλειψης του σχολείου

-

Επιπλέον, συλλέξαμε δεδομένα μέσω προσωπικών συνεντεύξεων:

- **Δάσκαλοι και εκπαιδευτές**

Δύο άτομα έχουν πάρει συνέντευξη.

Ως κύριους παράγοντες για την εγκατάλειψη του σχολείου, βλέπουν την κακή επικοινωνία με τον δάσκαλο ενός συγκεκριμένου μαθήματος, την παρανόηση του υλικού μελέτης, του κοινωνικού περιβάλλοντος και των φίλων. Πίσω από την εγκατάλειψη των μαθητών, υπάρχουν επίσης οικονομικοί, κοινωνικοί, εθνοπολιτισμικοί παράγοντες και παράγοντες που σχετίζονται με την υγεία. Η πρόληψη παίζει τον σημαντικότερο ρόλο στην ελαχιστοποίηση των περιπτώσεων εγκατάλειψης του σχολείου. Η έγκαιρη διάγνωση και η αναγνώριση των ενδείξεων κινδύνου εγκατάλειψης του σχολείου αποτελούν εγγύηση για την επιτυχή επανένταξη των μαθητών. Είναι απαραίτητο να συνεργαστείτε όχι μόνο με τον μαθητή αλλά και με την οικογένειά του για να αποτρέψετε την εγκατάλειψη του σχολείου.

- **Γονείς μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο**

Δύο άτομα έχουν πάρει συνέντευξη.

Πιστεύουν ότι τα σημάδια εγκατάλειψης εμφανίζονται αρκετά νωρίς για να μπορέσουν να αντιδράσουν. Η παρέμβαση πρέπει να είναι επαρκής - με την έννοια του συγκεκριμένου τύπου ειδικού και να στοχεύει στη βάση του προβλήματος και όχι στις συνέπειες. Ίσως πιο έγκαιρες εξηγήσεις για το τι και γιατί μελετάται θα ήταν πιο αποτελεσματικές. Οι προσδοκίες θα πρέπει να συζητούνται σε συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα που αντιστοιχούν στην αλλαγμένη κατανόηση του μελλοντικού επαγγέλματος και των συνθηκών άσκησης του.

- **Προσωπικό ΕΕΚ**

Δύο άτομα έχουν πάρει συνέντευξη.

Οι ερωτηθέντες επεσήμαναν ότι υπάρχει πραγματικός κίνδυνος εγκατάλειψης του σχολείου από τους μαθητές και είναι απαραίτητο να ληφθούν προληπτικά μέτρα για την πρόληψη της εγκατάλειψης του σχολείου. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να βρίσκονται σε όσο το δυνατόν πιο πρώιμο στάδιο. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση πρέπει να οικοδομηθούν στα θεμέλια της ζήτησης και της πραγματικότητας στη σύγχρονη ζωή.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

3.3. Ελλάδα

Το Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης ΑΚΜΗ είναι ο μεγαλύτερος πάροχος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ελλάδα και ένας από τους 7 μεγαλύτερους στην Ευρώπη. Ιδρύθηκε το 1989 και σήμερα δραστηριοποιείται σε 9 πόλεις σε όλη την Ελλάδα (Αθήνα, Πειραιάς, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Λάρισα, Ρόδος, Χαλκίδα, Ελληνικό, Αλεξανδρούπολη), αντιπροσωπεύοντας σχεδόν το 60% του συνολικού τομέα ΕΕΚ στη χώρα, παρέχοντας μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση, των επιπέδων EQF 3-5. Κάθε χρόνο, περίπου 18.000 ενεργοί φοιτητές εγγράφονται για να σπουδάσουν μία από τις 112 ειδικότητες, σε περισσότερα από 380 εργαστήρια σε 14 διαφορετικούς τομείς σε περισσότερα από 37.500 m² υποδομών σε όλη τη χώρα.

Στο πλαίσιο αυτό, η έρευνα διεξήχθη με εκπαιδευόμενους και εκπαιδευτές/προσωπικό ΕΕΚ. Συγκεκριμένα, συμπληρώθηκαν 16 ερωτηματολόγια από τους εκπαιδευόμενους και 11 από τους εκπαιδευτές/προσωπικό (4 εκπαιδευτές και 7 μέλη του προσωπικού). Η έρευνα εκπαιδευτών/προσωπικού επικεντρώθηκε στο προσωπικό επειδή είναι το προσωπικό που αντιμετωπίζει τα άτομα που εγκαταλείπουν το σχολείο, ερχόμενοι έτσι σε πιο άμεση επαφή με τους εκπαιδευόμενους που έχουν εγκαταλείψει το σχολείο. Επιπλέον, ήταν αρκετά δύσκολο να επικοινωνήσω με άτομα που εγκατέλειψαν το σχολείο ή γονείς. Αυτό συνέβη επειδή τα άτομα που εγκατέλειψαν το σχολείο εγκατέλειψαν το σχολείο για λόγους που δημιουργούσαν κοινωνικό στίγμα.

Αποτελέσματα ερωτηματολογίου από εκπαιδευτικούς/εκπαιδευτές ΕΕΚ και προσωπικό

Η έρευνα κατέληξε σε 11 ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν από εκπαιδευτές/προσωπικό (4 εκπαιδευτές και 7 υπάλληλοι). Αυτό το μέρος της έρευνας επικεντρώθηκε στο προσωπικό επειδή αντιμετωπίζει άτομα που εγκαταλείπουν το σχολείο, ερχόμενοι έτσι σε πιο άμεση επαφή με μαθητές που έχουν εγκαταλείψει το σχολείο. Ο παρακάτω πίνακας δείχνει τα δεδομένα που εξήχθησαν από τα ερωτηματολόγια με τις συχνότερες απαντήσεις.

Ε1	Ε3	Ε4	Ε5	Ε6	Ε7	Ε10	Ερώτη ση 11	Ερώτη ση 12	Ε14	Ε15
- 4 Εκπαι δευτέ ς - 7 Προσ ωπικό	- 60% τουλάχισ τον 4 χρόνια - 40% περισσ ότερο από 4 χρόνια	- 90% Όχι - 10% Ναι	- 70% Όχι - 30% Ναι	60% κανένα μοτίβο όταν οι μαθητές εγκαταλεί πουν το σχολείο	70% Οχι απαραίτη τα	100% Συμφωνώ απόλυτα - Συμφωνώ	90% Συμφων ώ απόλυτα - Συμφων ώ	- 70% Όχι - 30% Άνδρες	100% Ναι	Κάθε επιλογή επιλέχθηκε , αλλά ο Ο. και ο Ρ. επιλέχθηκαν από την πλειοψηφί α.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

Εκτός από τα παραπάνω αποτελέσματα, στην ερώτηση 8, οι περισσότερες απαντήσεις επικεντρώθηκαν στην «Έλλειψη οικονομικών πόρων» και στην «Έλλειψη κινήτρων από τους μαθητές» (η οποία συνδέεται με την επαγγελματική και οικονομική ένταξη).

Αποτελέσματα ερωτηματολογίου από τρέχοντες φοιτητές

Συμπληρώθηκαν 16 ερωτηματολόγια από μαθητές, οι οποίοι επιλέχθηκαν τυχαία για να επιτύχουν το πιο αμερόληπτο δυνατό αποτέλεσμα. Ο παρακάτω πίνακας δείχνει τα δεδομένα που εξήχθησαν από τα ερωτηματολόγια με τις συχνότερες απαντήσεις.

E5	E6	E7	E8	E9	Ερώτησ η 12	E14
- 87,5% Όχι - 12,5% ναι	- 87,5% Όχι - 12,5% ναι	81,25% Συμφωνώ απόλυτα - Συμφωνώ	75% Συμφωνώ απόλυτα - Συμφωνώ	87,5% Όχι	100% Δεν γνωρίζω	Όλες οι επιλογές επιλέχθηκαν, αλλά οι α. και γ. επιλέχθηκαν από την πλειοψηφία.

Εκτός από τα παραπάνω αποτελέσματα, στην ερώτηση 10, οι περισσότερες απαντήσεις επικεντρώθηκαν στην «Έλλειψη οικονομικών πόρων», «Δεν υπάρχει αρκετός χρόνος λόγω παράπλευρων εργασιών» και «Οι μαθητές δεν βλέπουν προοπτικές σταδιοδρομίας».

Συνεντεύξεις σε βάθος με εκπαιδευτικούς και προσωπικό ΕΕΚ

Οι συνεντεύξεις σε βάθος ολοκληρώθηκαν από 4 υπαλλήλους της ΕΕΚ, στον διοικητικό τομέα του οργανισμού, με 4ετή εμπειρία. Ωστόσο, η εμπειρία τους με περιπτώσεις εγκατάλειψης ήταν αρκετά περιορισμένη. Οι συνεντεύξεις ακολούθησαν τη διαδικασία κωδικοποίησης σε 3 στάδια για να εξαχθούν τα πιο σημαντικά συμπεράσματα από τη συμβολή των συνεντευξιζόμενων. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα κύρια συμπεράσματα και τις παρατηρήσεις που έχουν εξαχθεί από τις συνεντεύξεις.

Αποτελέσματα Διερευνητικών Ερωτήσεων

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

- Οι μαθητές αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες και πρέπει να εισέλθουν νωρίτερα στην αγορά εργασίας, οπότε εγκαταλείπουν τις σπουδές τους.
- Οι εκπαιδευόμενοι δεν έχουν κίνητρα και δεν έχουν σταθερό επαγγελματικό προσανατολισμό, επομένως εγκαταλείπουν τις σπουδές τους για να ακολουθήσουν άλλο τομέα σπουδών ή επαγγελματική πορεία.
- Τα πιο ορατά σημάδια ότι ένας μαθητής πρόκειται να εγκαταλείψει το σχολείο είναι η κακή απόδοση στις εξετάσεις κ.λπ., και η απουσία από τα μαθήματα.
- Επίσης, έχει παρατηρηθεί ένα μοτίβο, όσο μεγαλύτερος είναι ο μαθητής, τόσο πιο δύσκολο είναι να εγκαταλείψει τις σπουδές γιατί είναι μια πιο συνειδητοποιημένη απόφαση.
- Τα πιο συνηθισμένα προληπτικά μέτρα που είναι διαθέσιμα για την αντιμετώπισή τους είναι η ενημέρωση προόδου και οι συζητήσεις με εκπαιδευτικούς και μαθητές για να συζητηθούν οι αιτίες και, εάν είναι δυνατόν, οι τρόποι αντιμετώπισής τους. Αυτό δεν συμβαίνει συχνά.
- Εφαρμογή συστημάτων υποστήριξης για την αντιμετώπιση οικονομικών περιορισμών.
- Ανάπτυξη πρωτοβουλιών παροχής κινήτρων, με ιδιαίτερη έμφαση στην επαγγελματική και οικονομική ένταξη.
- Δημιουργία μηχανισμών συνεχούς παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό πιθανής εγκατάλειψης.

Αποτελέσματα Συμπερασμάτων/Συστάσεων

- Οι οικονομικές δυσκολίες και η ανάγκη πρόωρης εισόδου στην αγορά εργασίας είναι σημαντικοί παράγοντες που οδηγούν τους εκπαιδευόμενους να εγκαταλείψουν τις σπουδές τους.
- Η έλλειψη κινήτρων και ο ανεπαρκής επαγγελματικός προσανατολισμός συχνά ωθούν τους εκπαιδευόμενους να εγκαταλείψουν τις σπουδές τους για να ακολουθήσουν εναλλακτικούς τομείς ή επαγγελματικές διαδρομές.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

- Ορατά σημάδια πιθανής εγκατάλειψης περιλαμβάνουν κακή απόδοση στις εξετάσεις και συχνή μη παρακολούθηση μαθημάτων.
- Τα οικονομικά εμπόδια αποτελούν βασική πρόκληση, αναγκάζοντας τους εκπαιδευόμενους να αποφασίσουν από νωρίς να εγκαταλείψουν τις σπουδές τους για να εργαστούν.
- Τα προληπτικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένων των ενημερώσεων προόδου και των συνομιλιών, είναι αποτελεσματικά αλλά δεν εφαρμόζονται με συνέπεια.
- Ένα αξιοσημείωτο μοτίβο υποδηλώνει ότι οι μεγαλύτεροι μαθητές εγκαταλείπουν το σχολείο πιο σπάνια, υποδηλώνοντας μια πιο σκόπιμη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- Οι μηχανισμοί στήριξης που αντιμετωπίζουν τα οικονομικά εμπόδια και οι πρωτοβουλίες παροχής κινήτρων, με ιδιαίτερη έμφαση στην επαγγελματική και οικονομική ένταξη, αποτελούν αποφασιστικό παράγοντα για την πρόληψη της εγκατάλειψης του σχολείου.
- Οι μηχανισμοί συνεχούς παρακολούθησης είναι σημαντικοί για την έγκαιρη ανίχνευση και παρέμβαση για την πρόληψη της εγκατάλειψης του σχολείου.

Περίληψη

Τα ευρήματα από 11 ερωτηματολόγια προσωπικού και 16 ερωτηματολόγια μαθητών τόνισαν ζητήματα όπως τα οικονομικά εμπόδια και η έλλειψη κινήτρων ως τους κύριους λόγους για την εγκατάλειψη του σχολείου. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι μεγαλύτεροι μαθητές φάνηκαν λιγότερο πιθανό να εγκαταλείψουν το σχολείο, υποδηλώνοντας μια πιο προσεκτική διαδικασία λήψης αποφάσεων. Εντοπίστηκαν προληπτικά μέτρα, όπως ενημερώσεις προόδου και συνομιλίες, αλλά δεν εφαρμόστηκαν με συνέπεια. Η έλλειψη ευαισθητοποίησης για ορισμένα ζητήματα μεταξύ των σημερινών μαθητών ήταν εμφανής, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για στοχευμένα μέτρα. Οι εις βάθος συνεντεύξεις με δύο έμπειρα μέλη του προσωπικού υπογράμμισαν τη σημασία της οικονομικής βοήθειας και τον ρόλο των μηχανισμών υποστήριξης και των πρωτοβουλιών παρακίνησης για την πρόληψη της εγκατάλειψης του σχολείου. Η μελέτη καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η αντιμετώπιση των οικονομικών προκλήσεων, η παροχή σταθερού επαγγελματικού προσανατολισμού και η διατήρηση μηχανισμών συνεχούς παρακολούθησης είναι ζωτικής σημασίας για τη μείωση της εγκατάλειψης του σχολείου στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

3.4. Ρουμανία

Από τη σκοπιά της Σχολικής Επιθεώρησης του Ιασίου, μιας τοπικής αρχής που εκπροσωπεί το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας της Ρουμανίας, οι σχολικές μονάδες θα πρέπει να εντοπίσουν βιώσιμες λύσεις για τη μείωση του φαινομένου της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και να διεξάγουν, σε σταθερή και διαρκή βάση, συμβουλευτικές δραστηριότητες για τους μαθητές και τους γονείς τους, στο πλαίσιο της μεταπανδημικής κατάστασης.

Το USLIP Iasi διεξήγαγε μια μελέτη ανάλυσης με πέντε επαγγελματικές και τεχνικές σχολές από την κομητεία του Ιασίου:

1. Κολλέγιο "Vasile Adamachi" Ιάσιο
2. Τεχνικό Κολλέγιο "Gheorghe Asachi" Ιάσιο
3. Οικονομικό Λύκειο «Νικολάε Γιώργα», Πασκάνι
4. Τεχνολογικό Λύκειο "Mihai Busuioc", Pascani
5. Επαγγελματική Σχολή Stolniceni-Prajescu

Ο ερευνητικός στόχος επικεντρώθηκε στον εντοπισμό των κύριων παραγόντων που οδηγούν ορισμένους μαθητές στο σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης να εγκαταλείψουν το σχολείο, να δημιουργήσουν μηχανισμούς υποστήριξης για τους μελλοντικούς μαθητές και να βελτιώσουν την εμπειρία σπουδών τους.

Συλλέχθηκαν και αναλύθηκαν δεδομένα και στατιστικά στοιχεία από αυτά τα σχολεία, με την υποστήριξη του προσωπικού και της διοίκησης του σχολείου, συμπληρώνοντας δύο ερωτηματολόγια και πραγματοποιώντας συνεντεύξεις με διευθυντές σχολείων, εκπαιδευτές ΕΕΚ, εκπαιδευτικούς τεχνικών θεμάτων και εκπαιδευτές εκπαιδευτικών:

1. Ερωτηματολόγιο μαθητών, Αντιμετώπιση της Εγκατάλειψης μέσω Συστηματικού Ελέγχου Μαθητών²⁷

12 Ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν από μαθητές από τα 5 σχολεία

2. Ερωτηματολόγιο για εκπαιδευτικούς, Αντιμετώπιση της Εγκατάλειψης του Σχολείου μέσω Συστηματικού Ελέγχου Μαθητών²⁸

10 ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν από προσωπικό ΕΕΚ από τα 5 σχολεία

²⁷ Περίληψη ερωτηματολογίων <https://docs.google.com/forms/d/1dbuDRWtTwXrPI4bSa4BzapexrNJQZpXaR7jFddzmzSU/edit#responses>

²⁸ Περίληψη ερωτηματολογίων https://docs.google.com/forms/d/1UcgAyhndduLKhElfNIGDDO4vzAnqB2yGsoV_roDidVs/edit#responses

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEFP. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEFP μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

3. Συνεντεύξεις με προσωπικό ΕΕΚ (6 συνεντεύξεις με διευθυντές σχολείων, εκπαιδευτές και προσωπικό ΕΕΚ)²⁹

Από την ανάλυση των θεσμικών εγγράφων των 5 σχολείων, προκύπτει ότι το πρόβλημα της σχολικής διαρροής αποτελεί μείζονα πρόκληση, με αναφορά σε ορισμένα κριτήρια ειδικά για τον τομέα αυτό: μηχανισμοί διασφάλισης της ποιότητας της εκπαιδευτικής πράξης, μηχανισμοί χρηματοδότησης, επάρκεια των δεξιοτήτων των αποφοίτων στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, όλα αυτά τα στοιχεία που σχετίζονται με την έλλειψη ανεπαρκών μηχανισμών από την πλευρά των σχολείων για τον έλεγχο της διαρροής.³⁰

Τα άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο προέρχονται από ορισμένα μειονεκτούντα περιβάλλοντα, από μονογονεϊκές οικογένειες, με γονείς που ζουν στο εξωτερικό ή από ορισμένες κοινωνικές και μειονοτικές ομάδες. Οι παράγοντες που προκαλούν την εγκατάλειψη του σχολείου συνδέονται επίσης στενά με το πλαίσιο στο οποίο οι μαθητές έχουν φτάσει να εκπαιδεύονται σε αυτά τα σχολεία:

- μηχανογραφημένη αναδιανομή σε αυτά τα σχολεία λόγω χαμηλών βαθμών στην Εθνική Αξιολόγηση (στο τέλος της 8ης τάξης),
- έλλειψη κινήτρων των μαθητών για τις ειδικότητες στις οποίες μετατέθηκαν,
- έλλειψη προοπτικών σταδιοδρομίας για τις επαγγελματικές ειδικότητες που σπουδάζουν
- Κοινωνική αντίληψη/δημόσια εικόνα της επαγγελματικής εκπαίδευσης
- κακή επικοινωνία μεταξύ οικογένειας και σχολείου

Λίγοι μαθητές επιλέγουν επαγγελματικές σχολές από πάθος ή εσωτερικά κίνητρα ή για τις ειδικότητες που προσφέρονται σε αυτά τα ιδρύματα.³¹ Τα σχολεία που προσφέρουν ελκυστικές ειδικότητες, τις οποίες αναζητούν τα παιδιά, δεν αντιμετωπίζουν μεγάλες δυσκολίες σε αυτόν τον τομέα, αλλά τα περισσότερα σχολεία αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της σχολικής διαρροής, ένα σύνθετο φαινόμενο μεταξύ των μαθητών της τεχνολογικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης. Οι μαθητές σε αυτά τα ιδρύματα γενικά δεν βλέπουν τις προοπτικές σταδιοδρομίας ή την ελκυστικότητα των ειδικοτήτων που προσφέρουν τα σχολεία, γεγονός που τους οδηγεί να αναλάβουν εποχιακή απασχόληση κατά τη διάρκεια της σχολικής τους φοίτησης και να εγκαταλείψουν το σχολείο.³²

²⁹ Συνεντεύξεις με προσωπικό ΕΕΚ

<https://onedrive.live.com/?authkey=%21AL6UdnY2q1hwhDc&id=9C3387C8A595D828%21834&cid=9C3387C8A595D828>

³⁰ Επίσημα στοιχεία από τις ιστοσελίδες των σχολείων:

Κολλέγιο Vasile Adamachi, <https://colegiuladamachi.ro/>, Τεχνικό Κολλέγιο Gheorghe Asachi, <https://www.colegiulasachi.ro/>, Γυμνάσιο Mihai Busuioc Pascani, <https://licmihaiabusuioc.ro/>, Οικονομικό Λύκειο Nicolae Ioga, <https://iteniorga.ro/>

³¹ Συνέντευξη με τον δάσκαλο Bucataru Vladimir, 20/04/2023, Pascani, Λύκειο Mihai Busuioc

<https://onedrive.live.com/?authkey=%21AL6UdnY2q1hwhDc&id=9C3387C8A595D828%21903&cid=9C3387C8A595D828>

³² Ερωτηματολόγιο για μαθητές,

<https://docs.google.com/forms/d/1dbuDRWtTwXrPI4bSa4BzapexrNJQZpXaR7iFddzmzSU/edit#responses>

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

Οι εκπαιδευτικοί από τα πέντε σχολεία, οι οποίοι συμπλήρωσαν ερωτηματολόγια και πραγματοποίησαν συνεντεύξεις, πιστεύουν ότι οι ακόλουθοι παράγοντες παίζουν σημαντικό ρόλο στο πρόβλημα της σχολικής διαρροής:

- Έλλειψη οικονομικών πόρων (100%)
- Έλλειψη οικογενειακής υποστήριξης (77%)
- Έλλειψη κινήτρων από την πλευρά των μαθητών, λόγω της ηλεκτρονικής ανακατανομής (55%)
- Οι φοιτητές δεν βλέπουν προοπτικές σταδιοδρομίας (44%)³³

Όσον αφορά τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για να ενθαρρυνθούν οι μαθητές να μην εγκαταλείψουν το σχολείο, υπάρχουν ορισμένες ομοιότητες στα ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν μαθητές και εκπαιδευτικοί. Και οι δύο κατηγορίες θεωρούν ότι είναι απαραίτητοι οι ακόλουθοι μηχανισμοί:

- **Συμβουλευτικά προγράμματα για την ανάλυση προσωπικών προβλημάτων** που μπορεί να εμποδίζουν τους μαθητές να παρακολουθήσουν μαθήματα, όπως έλλειψη ενδιαφέροντος για το σχολείο, σχέσεις με συνομηλίκους, έφηβες μητέρες, θάνατος γονέα ή δυσκολίες επικοινωνίας στην οικογένεια (41,7% των απαντήσεων των μαθητών και 55,6% των απαντήσεων των εκπαιδευτικών).
- **Πρόσθετη καθοδήγηση σχετικά με τα μαθήματα** ή/και τις εξετάσεις (25% των απαντήσεων των μαθητών και 55,6% των απαντήσεων των εκπαιδευτικών)
- **Οικονομική στήριξη:** διάφορα εθνικά προγράμματα στήριξης για μαθητές στο σχολείο, κοινωνικές επιχορηγήσεις κ.λπ. (16,7% των απαντήσεων των μαθητών και 33% των απαντήσεων των εκπαιδευτικών)

Οι εκπαιδευτικοί στα 5 σχολεία που ερωτήθηκαν θεωρούν ότι οι ακόλουθοι μηχανισμοί/μέτρα για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου θα μπορούσαν να είναι χρήσιμοι:

- **Περισσότερες τοποθετήσεις/μετακινήσεις σε έργα Erasmus+**, οι οποίες μπορούν να ενισχύσουν την ελκυστικότητα των ειδικοτήτων στις οποίες είναι εγγεγραμμένοι οι μαθητές.³⁴
- **Συμμετοχή της οικογένειας/γονέων σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες** και ανάγκη να αναδειχθεί η ελκυστικότητα του επιλεγμένου τομέα για το μέλλον των παιδιών.³⁵

³³Ερωτηματολόγιο για εκπαιδευτικούς,

https://docs.google.com/forms/d/1Uc9A9hndduLKhELfNIGDDO4vzAnqB2yGsoV_roDldVs/edit#responses

³⁴ Συνέντευξη με τον Dan Chihaia, 3/04/2023, Vasile Adamachi College Iasi

<https://onedrive.live.com/?authkey=%21AL6UdnY2q1hwhDc&id=9C3387C8A595D828%21902&cid=9C3387C8A595D828>

³⁵ Συνέντευξη με την Angela Blagoci, 26/04/2023, Επαγγελματική Σχολή Stolniceni Prajescu

<https://onedrive.live.com/?authkey=%21AL6UdnY2q1hwhDc&id=9C3387C8A595D828%21906&cid=9C3387C8A595D828>

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

- Προγράμματα συμβουλευτικής τόσο για μαθητές όσο και για γονείς³⁶

Οι προκλήσεις για τις επαγγελματικές σχολές είναι πολλές και επίκαιρες. Στην Έκθεση Δημόσιας Πολιτικής, «Επαγγελματική και Τεχνική Εκπαίδευση, Προκλήσεις και Προοπτικές Ανάπτυξης», που εκπονήθηκε από το Ινστιτούτο Έρευνας για την Ποιότητα Ζωής, Ρουμανική Ακαδημία, η εστίαση είναι στη βελτιστοποίηση του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης για την κάλυψη των απαιτήσεων της αγοράς εργασίας, στην προώθηση της ίσης πρόσβασης στην εκπαίδευση και στην προώθηση της διαβίου μάθησης, με έμφαση στο συνδυασμό των δύο βασικών τύπων μάθησης - στο σχολείο και στην εργασία.³⁷

Συμπερασματικά, η ελκυστικότητα του συστήματος των επαγγελματικών σχολών και η συνάφειά του με τις ανάγκες των δικαιούχων αποτελούν πλέον προτεραιότητες που πρέπει να ληφθούν υπόψη. Οι υπηρεσίες συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού για μαθητές και γονείς είναι εξαιρετικά σημαντικές για τον καθορισμό της επαγγελματικής πορείας των μαθητών και η συμβουλευτική θα πρέπει να πραγματοποιείται από εξειδικευμένο προσωπικό που εφαρμόζει διάφορα τεστ, συστηματική παρατήρηση της συμπεριφοράς των μαθητών για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα ή άλλους τρόπους εντοπισμού των δυνατοτήτων ανάπτυξης των μαθητών για τη μείωση της σχολικής διαρροής.

4. Διακρατική ανάλυση

Γενικά, οι μελέτες που πραγματοποιήθηκαν δείχνουν ότι οι παράγοντες που συμβάλλουν στην εγκατάλειψη του σχολείου είναι πολλαπλοί και μπορούν να ομαδοποιηθούν σε διάφορες κατηγορίες όπως:

- **δημογραφικοί και οικονομικοί παράγοντες** (ανεργία, χαμηλά εισοδήματα, μειωμένο βιοτικό επίπεδο, μετανάστευση οικογενειών)

³⁶ Συνέντευξη με την Catalina Atudosiei, 20/04/2023, Τεχνολογικό Λύκειο Mihai Busuioc

<https://onedrive.live.com/?authkey=%21AL6UdnY2q1hwhDc&id=9C3387C8A595D828%21893&cid=9C3387C8A595D828>

³⁷ Επαγγελματική και τεχνική εκπαίδευση, προκλήσεις και προοπτικές ανάπτυξης, Έκθεση δημόσιας πολιτικής, Ερευνητικό Ινστιτούτο Ποιότητας Ζωής, 2016

https://www.researchgate.net/publication/310609289_Invatamantul_profesional_si_tehnic_Provocari_si_perspective_de_dezvoltare

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

- **κοινωνικοί παράγοντες** (διακρίσεις, κοινωνικός διαχωρισμός, έλλειψη πρόσβασης σε ποιοτική εκπαίδευση)
- **σχολικοί παράγοντες** (ανεπαρκείς μέθοδοι διδασκαλίας, δυσμενές σχολικό κλίμα, έλλειψη συμμετοχής των μαθητών)
- **οικογενειακοί παράγοντες** (φτώχεια, οικογενειακές συγκρούσεις, έλλειψη γονικής υποστήριξης)
- **ατομικοί παράγοντες** (μαθησιακές δυσκολίες, προβλήματα ψυχικής υγείας, έλλειψη κινήτρων).

Τα αποτελέσματα της έρευνας από τη διακρατική έκθεση του έργου TESTED δείχνουν ότι, στην περίπτωση των 4 χωρών εταίρων, η σχολική διαρροή είναι ένα σύνθετο πρόβλημα με πολλαπλές αιτίες. Οι κύριοι λόγοι εγκατάλειψης που εντοπίστηκαν κατά την πρώτη φάση της έρευνας μπορούν να ομαδοποιηθούν σε δύο κύριες κατηγορίες:

1. **Η κοινωνικοοικονομική και δημογραφική προσέγγιση:**

- **Οικονομικά:** έλλειψη οικονομικών πόρων, χαμηλά εισοδήματα, μειωμένο βιοτικό επίπεδο, μετανάστευση.
- **Κοινωνικά:** γονική αδιαφορία, αντιφάσεις, συγκρούσεις και κρίσεις στην οικογένεια.
- **Δημογραφικά στοιχεία:** ηλικία, φύλο, εθνικότητα, κοινωνική προέλευση, γεωγραφική θέση.

2. **Η ψυχολογική προσέγγιση:**

- **Ατομικοί λόγοι:** έλλειψη κινήτρων, αντίληψη ακαταλληλότητας στο σχολικό περιβάλλον, αρνητική στάση των συμμετεχόντων στη μαθησιακή διαδικασία, δυσκολίες στην εκμάθηση του μαθησιακού περιεχομένου, έλλειψη προοπτικών σταδιοδρομίας, ακατάλληλη επιλογή σχολείου ή προφίλ.
- **Εκπαιδευτικοί λόγοι:** μεγάλος αριθμός απουσιών, κακή πειθαρχία, επιθετικότητα στο σχολείο, χαμηλά εκπαιδευτικά αποτελέσματα και σχέσεις στο σχολείο.
- **Θεσμικοί λόγοι:** ανεπαρκώς συντονισμένη προσέγγιση μεταξύ των διαφόρων υπηρεσιών και ειδικών σε εθνικό, τοπικό, περιφερειακό και σχολικό επίπεδο.
- **Κατάσταση υγείας:** οι κίνδυνοι πρόωρης εγκατάλειψης μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες και προβλήματα ψυχικής υγείας.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

Οι εθνικές αναφορές αναλύθηκαν για να εντοπιστούν οι κοινοί παράγοντες κινδύνου από τις 4 χώρες, παράγοντες που συσχετίστηκαν συχνότερα με την εγκατάλειψη του σχολείου. Οι παράγοντες κινδύνου που μπορεί να εξηγήσουν την πρόθεση των μαθητών να εγκαταλείψουν το σχολείο μπορούν να ομαδοποιηθούν σε διακριτές κατηγορίες, αλλά συχνά τέμνονται και επηρεάζουν ο ένας τον άλλον.

Τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης βοήθησαν την κοινοπραξία να εντοπίσει παράγοντες κινδύνου, να σκιαγραφήσει τομείς προτεραιότητας, να μετρήσει τις βασικές συνθήκες και να ευθυγραμμίσει τις ερωτήσεις του εργαλείου αξιολόγησης με τους στόχους του έργου, πριν ξεκινήσει ο σχεδιασμός του εργαλείου αξιολόγησης TeSTED.

- Οι σχετικοί παράγοντες κινδύνου που επιλέχθηκαν:

Αυστρία	Έλλειψη κινήτρων για το σχολείο
	Έλλειψη προοπτικών σταδιοδρομίας
	Μαθησιακές δυσκολίες που απομονώνουν τους μαθητές και τους απομακρύνουν από τη σχολική κοινότητα
	φόβος/άγχος και σωματικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μαθητές
	Έλλειψη οικογενειακής υποστήριξης
	Κοινωνικοοικονομικά μειονεκτούντα περιβάλλοντα
Βουλγαρία	Πολύπλοκα προγράμματα στην εκπαίδευση ΕΕΚ που δημιουργούν έλλειψη κινήτρων στους μαθητές
	Χαμηλές ακαδημαϊκές επιδόσεις στα σχολεία ΕΕΚ
	Η αδιαφορία των γονέων
	Σχεδόν τα 2/3 των ερωτηθέντων επισημαίνουν την έλλειψη οικονομικών ως τον λόγο για την εγκατάλειψη των σπουδών στη Βουλγαρία
	Δυσκολίες στην αφομοίωση του μαθησιακού περιεχομένου, αρνητική στάση των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία και έλλειψη κινήτρων
	Ο αρνητικός αντίκτυπος του οικογενειακού περιβάλλοντος είναι η βία και οι ημιτελείς οικογένειες
	Η έλλειψη κοινωνικοποίησης στη «διεθνική» οικογένεια στη Βουλγαρία δημιουργεί κινδύνους: συμπεριφορά, συναισθήματα, επιθετικότητα, κατάχρηση ουσιών, παράνομες πράξεις
	Μαθητές που αντιμετωπίζονται αυστηρά από τους γονείς τους και που έχουν διασπαστική συμπεριφορά, διαπράττοντας αντικοινωνικές πράξεις
	«Διεθνικές οικογένειες»

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

Ελλάδα	Έλλειψη οικονομικών πόρων
	Έλλειψη κινήτρων για το σχολείο
	Περιορισμένη αντίληψη για την επαγγελματική εκπαίδευση
	Πολιτισμικές αντιλήψεις: Μια παραδοσιακή προτίμηση για την ακαδημαϊκή εκπαίδευση έναντι της επαγγελματικής εκπαίδευσης.
	Η αναντιστοιχία μεταξύ των δεξιοτήτων που αποκτούν οι φοιτητές και των απαιτήσεων της αγοράς εργασίας
	Οι εκπαιδευόμενοι δεν έχουν κίνητρα και στερούνται σταθερού επαγγελματικού προσανατολισμού
Ρουμανία	Έλλειψη κινήτρων των φοιτητών για τις ειδικότητες στις οποίες τους ανατέθηκαν από τον υπολογιστή. Λίγοι μαθητές επιλέγουν επαγγελματικές σχολές από πάθος ή εσωτερικό κίνητρο ή για τις ειδικότητες που προσφέρονται σε αυτά τα ιδρύματα.
	Η έλλειψη προοπτικών σταδιοδρομίας ή η ελκυστικότητα των ειδικοτήτων που προσφέρουν τα σχολεία τους οδηγεί να εργάζονται εποχικά κατά τη διάρκεια του σχολείου και να εγκαταλείπουν το σχολείο.
	Η κατάσταση της υγείας του μαθητή, ο εκφοβισμός, οι τεταμένες σχέσεις μεταξύ των μαθητών και το άγχος.
	Φοιτητές που δεν έχουν οικογενειακή υποστήριξη (με γονείς στο εξωτερικό)
	Αγροτικό περιβάλλον
	Έλλειψη οικονομικών πόρων
	Μαθησιακές δυσκολίες που προκαλούν απογοήτευση, αποτυχία και άγχος.

5. Συμπεράσματα

Τα ευρήματα της έρευνας από αυτές τις πέντε χώρες ρίχνουν φως στις προκλήσεις και τις στρατηγικές που σχετίζονται με τα ποσοστά εγκατάλειψης του σχολείου στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EEK). Αν και κάθε χώρα έχει μοναδικές συνθήκες και προσεγγίσεις, που συνοψίζονται στα συμπεράσματα, προκύπτουν ορισμένα κοινά θέματα:

Παράγοντας κινδύνου 1	Μειονεκτούντα περιβάλλοντα	Αυστρία, Ρουμανία, Βουλγαρία, Ελλάδα
------------------------------	----------------------------	--------------------------------------

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

Παράγοντας κινδύνου 2	Έλλειψη οικογενειακής υποστήριξης	Αυστρία, Βουλγαρία, Ρουμανία
Παράγοντας κινδύνου 3	Έλλειψη οικονομικών πόρων	Ρουμανία, Βουλγαρία, Ελλάδα
Παράγοντας κινδύνου 4	Έλλειψη κινήτρων των μαθητών	Ρουμανία, Αυστρία, Ελλάδα, Βουλγαρία
Παράγοντας κινδύνου 5	Έλλειψη προοπτικών σταδιοδρομίας	Ρουμανία, Βουλγαρία, Ελλάδα
Παράγοντας κινδύνου 6	Ανεπαρκές σύστημα θεσμικής υποστήριξης	Ελλάδα, Βουλγαρία, Ρουμανία

Ο στόχος και η πρόκληση είναι να κατανοήσουμε αυτούς τους παράγοντες σε διάφορα εκπαιδευτικά πλαίσια και να προτείνουμε στρατηγικές για τον μετριασμό τους:

Και στις πέντε χώρες, οι οικονομικοί και κοινωνικοί παράγοντες παίζουν σημαντικό ρόλο στα ποσοστά εγκατάλειψης των φοιτητών. Οι οικονομικές προκλήσεις, όπως η ανεργία και τα χαμηλά οικογενειακά εισοδήματα, μπορούν να αναγκάσουν τους μαθητές να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο (**RF1 & RF3**)

Κοινωνικοί παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της δυναμικής της οικογένειας και των επιρροών της κοινότητας, συμβάλλουν επίσης στο πρόβλημα. Η διασφάλιση ότι οι ευάλωτοι και περιθωριοποιημένοι πληθυσμοί έχουν ίση πρόσβαση στην εκπαίδευση είναι απαραίτητη και μπορεί να έχει σημαντικό κοινωνικό αντίκτυπο. (**RF2**)

Τα συστήματα κινήτρων και υποστήριξης των μαθητών είναι κεντρικά για τη μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης. Όταν οι μαθητές δεν έχουν κίνητρα ή αισθάνονται αποκομμένοι από τα σχολεία τους, είναι πιο πιθανό να φύγουν. Η ποιότητα της εκπαίδευσης στα προγράμματα ΕΕΚ είναι ένας κρίσιμος παράγοντας που επηρεάζει τα ποσοστά εγκατάλειψης. Εάν οι μαθητές αντιληφθούν ότι η εκπαίδευση που λαμβάνουν δεν οδηγεί σε πολύτιμες δεξιότητες ή ουσιαστικές ευκαιρίες εργασίας, είναι πιο πιθανό να εγκαταλείψουν το σχολείο. Η αντίληψη για την ΕΕΚ σε σύγκριση με την ακαδημαϊκή εκπαίδευση επηρεάζει τα ποσοστά εγκατάλειψης. Σε ορισμένες χώρες, υπάρχει μια πολιτιστική προκατάληψη προς την τριτοβάθμια εκπαίδευση, με αποτέλεσμα πολλοί φοιτητές να επιλέγουν ακαδημαϊκά μονοπάτια έναντι επαγγελματικών. (**RF4 & RF5 & RF6**)

Ενώ αυτοί οι παράγοντες είναι διαδεδομένοι σε διάφορες χώρες, ο αντίκτυπός τους μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τα τοπικά πλαίσια. Η αντιμετώπιση του πολύπλευρου ζητήματος της εγκατάλειψης του σχολείου απαιτεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που περιλαμβάνει οικονομική υποστήριξη, βελτιωμένο σχολικό περιβάλλον, υπηρεσίες ψυχικής υγείας και γνήσια συμμετοχή της οικογένειας και της

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

κοινότητας. Η προσαρμογή αυτών των στρατηγικών ώστε να ταιριάζουν στα τοπικά πλαίσια θα είναι απαραίτητη για την επιτυχία τους σε διάφορες χώρες. Εφαρμόζοντας αυτά τα μέτρα, μπορούμε να εργαστούμε για τη μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης και τη διασφάλιση ότι περισσότεροι μαθητές ολοκληρώνουν την εκπαίδευσή τους, βελτιώνοντας έτσι τις προοπτικές τους και συμβάλλοντας στην κοινωνική ανάπτυξη.

Το προφίλ των μαθητών που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο

Σύμφωνα με την έκθεση διακρατικής ανάλυσης, το προφίλ των μαθητών που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο έχει ως εξής:

- χωρίς σαφή επαγγελματικό προσανατολισμό από σχολή ΕΕΚ
- φοιτητές που δεν έχουν κίνητρο να συνεχίσουν τις σπουδές τους
- Φοιτητές των οποίων οι γονείς βρίσκονται στο εξωτερικό
- μαθητές που ζουν σε μειονεκτούσες κοινότητες
- Φοιτητές με χαμηλό οικονομικό προφίλ
- Οι μαθητές δεν αισθάνονται καμία συμβουλευτική υποστήριξη από τη σχολή ΕΕΚ
- μαθητές που ενεπλάκησαν σε επεισόδια εκφοβισμού
- μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες που προκαλούν απογοήτευση, αποτυχία και άγχος

Συστάσεις & Τομείς Προτεραιότητας για το Σχεδιασμό του Εργαλείου Αξιολόγησης TeSTED

Κάθε μαθητής έχει ένα ατομικό προφίλ με μοναδικές ανάγκες. Σε αυτό το πλαίσιο, χρειάζονται περισσότερα εργαλεία για την προσαρμογή των στρατηγικών παρέμβασης, την παρακολούθηση της προόδου και την ευκαιρία σε όλους τους μαθητές να επιτύχουν. Η προσφορά ευέλικτων μαθησιακών διαδρομών εντός του συστήματος ΕΕΚ, όπως μαθήματα μερικής απασχόλησης ή διαδικτυακά μαθήματα, μαθητεία και ευκαιρίες μάθησης με βάση την εργασία, μπορεί να φιλοξενήσει διαφορετικά στυλ μάθησης και προσωπικές συνθήκες, μειώνοντας την πιθανότητα εγκατάλειψης.

Ως εκ τούτου, στοχεύουμε στη δημιουργία πιο συμπεριληπτικών και υποστηρικτικών μαθησιακών περιβαλλόντων, βελτιώνοντας τελικά τα αποτελέσματα για τους μαθητές ΕΕΚ μέσω χρήσιμων εργαλείων εργασίας για εκπαιδευτικούς, όπως το Εργαλείο Αξιολόγησης, το οποίο μπορεί να ανιχνεύσει πρώιμα σημάδια δυσφορίας των μαθητών και να εντοπίσει όσους κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο. Ο κύριος σκοπός αυτού του εργαλείου αξιολόγησης κινδύνου εγκατάλειψης είναι να εντοπίσει μαθητές που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο πριν ολοκληρώσουν τις σπουδές τους.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

Το εργαλείο αξιολόγησης TeSTED θα επικεντρωθεί σε συγκεκριμένες ερωτήσεις που θα αξιολογήσουν την τρέχουσα ψυχολογική κατάσταση του μαθητή και θα αναγνωρίσουν πιθανά σημάδια δυσφορίας λόγω των κοινωνικοοικονομικών του δυσκολιών. Ο έγκαιρος εντοπισμός τέτοιων καταστάσεων θα επιτρέψει την εφαρμογή στοχευμένων παρεμβάσεων για την υποστήριξη των μαθητών να παραμείνουν στο σχολείο και να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους. Η χρήση ενός τέτοιου εργαλείου αξιολόγησης κινδύνου εγκατάλειψης θα μειώνει το ποσοστό εγκατάλειψης του σχολείου εντοπίζοντας μαθητές σε κίνδυνο και παρέχοντας κατάλληλη υποστήριξη, θα βελτίωνε τα σχολικά αποτελέσματα των μαθητών που λαμβάνουν πρόσθετη υποστήριξη και θα αύξανε την απασχολησιμότητά τους.

Οι παράγοντες κινδύνου για την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου καθίστανται τομείς προτεραιότητας παρέμβασης στη διαδικασία ανάπτυξης ενός εργαλείου αξιολόγησης της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Αυτό συμβαίνει επειδή ο εντοπισμός και η κατανόηση αυτών των παραγόντων κινδύνου είναι ζωτικής σημασίας για το σχεδιασμό αποτελεσματικών στρατηγικών πρόληψης και παρέμβασης για τη μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης.

Ένα εργαλείο αξιολόγησης της εγκατάλειψης, επομένως, γίνεται ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της πιθανότητας ένας μαθητής να εγκαταλείψει το σχολείο και αποτελείται από μια σειρά ερωτήσεων που μετρούν διάφορους παράγοντες που σχετίζονται με τη διαρροή του σχολείου, όπως:

- **Ακαδημαϊκοί παράγοντες:** χαμηλοί βαθμοί, κακή παρακολούθηση, δυσκολία στην εργασία, έλλειψη κινήτρων
- **Προσωπικοί παράγοντες:** χαμηλή αυτοεκτίμηση, έλλειψη κοινωνικής υποστήριξης, οικογενειακά προβλήματα, κατάχρηση ουσιών
- **Σχολικοί παράγοντες:** αρνητικό σχολικό κλίμα, κακές σχέσεις με τους εκπαιδευτικούς, έλλειψη σχολικών δραστηριοτήτων
- **Οικονομικοί και κοινωνικοδημογραφικοί παράγοντες:** φτώχεια, οικονομικές δυσκολίες, ανάγκη για εργασία.

Ο εντοπισμός και η αξιολόγηση των παραγόντων κινδύνου είναι απαραίτητος για την κατανόηση των αιτιών της εγκατάλειψης του σχολείου: η γνώση των παραγόντων που αυξάνουν την πιθανότητα εγκατάλειψης του σχολείου μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό των μαθητών που διατρέχουν κίνδυνο και στην ανάπτυξη αποτελεσματικών στρατηγικών πρόληψης.

Εντοπίζοντας μαθητές που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο με βάση τις απαντήσεις τους στο ερωτηματολόγιο, τα σχολεία και άλλοι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικεντρώσουν τις παρεμβάσεις τους στην αντιμετώπιση των συγκεκριμένων παραγόντων κινδύνου που είναι πιο πιθανό να συμβάλουν στην εγκατάλειψη του σχολείου. Αυτή η στοχευμένη προσέγγιση μπορεί να είναι πιο αποτελεσματική από τα γενικά προγράμματα πρόληψης που δεν λαμβάνουν υπόψη τις ατομικές ανάγκες των μαθητών.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

Έτσι, οι παράγοντες κινδύνου που εντοπίζονται μέσω ενός εργαλείου αξιολόγησης σχετικά με τη σχολική διαρροή μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσω ορισμένων τύπων εξατομικευμένων παρεμβάσεων, εστιασμένων στις ανάγκες του μαθητή:

- **Ακαδημαϊκές παρεμβάσεις:** παροχή διδασκαλίας, προγραμμάτων μετά το σχολείο και ευκαιριών θερινού σχολείου για να βοηθήσουν τους μαθητές να βελτιώσουν τους βαθμούς και να καλύψουν τη χαμένη εργασία.
- **Προσωπικές παρεμβάσεις:** παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής, καθοδήγησης και κοινωνικής υποστήριξης για να βοηθήσουν τους μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες αντιμετώπισης, να αναπτύξουν αυτοεκτίμηση και να αντιμετωπίσουν προσωπικά ζητήματα.
- **Σχολικές παρεμβάσεις:** δημιουργία ενός πιο θετικού και υποστηρικτικού σχολικού κλίματος, βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών και προσφορά ποικίλων εξωσχολικών δραστηριοτήτων.

6. Παραπομπές

Ευρωπαϊκός

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Eurostat. (2023). *Άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση, 2023* [Εικόνα]. Επεξήγηση στατιστικών. <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Early-leavers-from-education-and-training-2023.png>

Διαρθρωτικοί δείκτες για την παρακολούθηση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη, έκθεση αναφοράς του δικτύου Ευρυδική, 2022
<file:///C:/Users/cursu/Downloads/structural%20indicators%20for%20monitoring%20education%20and-EC0522293ENN.pdf>

Cedefop. (2023, 11 Αυγούστου). *Γερμανία: Επαγγελματικός προσανατολισμός των νέων σε περιόδους κοινωνικών αναταραχών*. <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/germany-vocational-orientation-young-people-times-social-upheaval>

Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης και Πολιτισμού, Eurydice, Parveva, T., Motiejunaite, A., Noorani, S. et al., *Structural indicators for monitoring education and training systems in Europe 2022 – Overview of major reforms since 2015* (Διαρθρωτικοί δείκτες για την παρακολούθηση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη 2022 – Επισκόπηση των μερζόνων μεταρρυθμίσεων από το 2015), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2797/479169>

ΑΥΣΤΡΙΑ

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

Beckmann, Janina & Wicht, Alexandra & Siembab, Matthias. (2021). Συμβιβασμοί σταδιοδρομίας και εγκατάλειψη από την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στη Γερμανία
https://www.researchgate.net/publication/351442555_Career_Compromises_and_Dropout_from_Vocational_Education_and_Training_in_Germany

Δικτυακός τόπος του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Παιδείας, Επιστημών και Έρευνας της Αυστρίας βλέπε
<https://www.bmbwf.gv.at/Themen/schule/bef/schulabbruch.html>

Άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση, 2024
https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Early_leavers_from_education_and_training

Νωρίς Σχολείο Αναχώρηση –Σταγόνα Έξω στο Αυστρία, 2016 <https://journal.phnoe.ac.at/index.php/resource/article/download/283/338/1266>

Youth Coaching, Ομοσπονδιακό Υπουργείο Θέματα:
<https://www.bmbwf.gv.at/Themen/schule/beratung/psus/jugendcoaching.html>

Ψυχοκοινωνική συμβουλευτική στα σχολεία και για τα σχολεία, 2015
<https://www.schulpsychologie.at/15>

Perchinunno, P., Bilancia, M., & Vitale, D. (2021). Στατιστική ανάλυση των παραγόντων που επηρεάζουν την εγκατάλειψη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Έρευνα Κοινωνικών Δεικτών, 156, 341-362.

Poledna, S., Rovenskaya, E., Crespo Cuaresma, J., Kaniovski, S., & Miess, M. (2020). Η ανάκαμψη της αυστριακής οικονομίας μετά την κρίση COVID-19 μπορεί να διαρκέσει έως και τρία χρόνια.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Έκθεση σχετικά με την εκ των υστέρων αξιολόγηση του αντικτύπου του νόμου στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών, 2022
https://www.mon.bg/nfs/2023/01/doklad-ob_zpoo_17012023.pdf

Μεθοδολογία παρακολούθησης των συνεχιζόμενων προσόντων και δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών, 2021
https://www.mon.bg/nfs/2021/11/bg-19bg04_methodology_301121.pdf

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

Ανασκόπηση και συστάσεις σχετικά με την πολιτική εργατικού δυναμικού στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού στη Βουλγαρία Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών, 2021

https://www.mon.bg/nfs/2021/11/bg-19bg04_policy%20note_301121.pdf

Μετάβαση από το σχολείο στην εργασία στη Βουλγαρία: ομαλή για κάποιους, επισφαλής για πολλούς, Veneta Krasteva, 2023

Μηχανισμός κοινής εργασίας των ιδρυμάτων για την κάλυψη, την ένταξη και την πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης από το εκπαιδευτικό σύστημα παιδιών και μαθητών υποχρεωτικής προσχολικής και σχολικής ηλικίας, Διάταγμα του Υπουργικού Συμβουλίου

<https://lex.bg/en/laws/ldoc/2137184744>

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

ReferNet Γερμανίας; Γερμανία: επαγγελματικός προσανατολισμός των νέων σε περιόδους κοινωνικών αναταραχών. Cedefop (2023). Εθνικές ειδήσεις για την ΕΕΚ

Krötz, M., & Deutscher, V. (2022). Εγκατάλειψη σε διπλή ΕΕΚ: γιατί πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη την κατεύθυνση της εγκατάλειψης του σχολείου κατά την ανάλυση της εγκατάλειψης. Εμπειρική έρευνα στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, 14(1), 1. <https://doi.org/10.1186/s40461-021-00127-x>

Cedefop (2020). Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στη Γερμανία: σύντομη περιγραφή. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. <http://data.europa.eu/doi/10.2801/329932>

Lanford, M., Maruco, T., Tierney, W. (2015). Μαθήματα από τη Γερμανία

Fazekas, M. και S. Field (2013), A Skills beyond School Review of Germany, OECD Reviews of Vocational Education and Training, Εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι, <https://doi.org/10.1787/9789264202146-en>.

Beckmann, Janina & Wicht, Alexandra & Siembab, Matthias. (2021). Συμβιβασμοί σταδιοδρομίας και εγκατάλειψη από την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στη Γερμανία. 10.31235/osf.io/4ZTV9.

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Petrescu Claudia, *Επαγγελματική και τεχνική εκπαίδευση, προκλήσεις και προοπτικές ανάπτυξης, Έκθεση δημόσιας πολιτικής, Ερευνητικό Ινστιτούτο Ποιότητας Ζωής, 2016*

https://www.researchgate.net/publication/310609289_Invatamantul_profesional_si_tehnic_Provocari_si_perspective_de_dezvoltare

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

Αριθμός έργου 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

Έκθεση-Κατάσταση-της-προπανεπιστημιακής-εκπαίδευσης-2021-2022

https://www.edu.ro/sites/default/files/fi%C8%99iere/Minister/2022/Transparenta/Starea_invatamantului/Raport-Starea-invatamantului-preuniversitar-2021-2022.pdf

Η κατάσταση της προπανεπιστημιακής εκπαίδευσης στην κομητεία Ιασίου, σχολικό έτος 2021-2022

<http://www.isjiasi.ro/index.php/informatii-de-interes-public/buletinul-informativ-legea-544-2001/2675-starea-invatamantului-preuniversitar-iesean-an-scolar-2021-2022>

¹ **Στοιχεία από την έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης για το 2022 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής**

<https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2022/ro/country-reports/romania.html>

Ετήσιες εκθέσεις για την κατάσταση της προπανεπιστημιακής εκπαίδευσης, Υπουργείο Παιδείας στη Ρουμανία

<https://edu.ro/rapoarte-publice-periodice>

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι, ωστόσο, μόνο του συγγραφέα ή των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ANPCDEF. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η ANPCDEF μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.